

iyi kitap

ÇOCUK VE GENÇLİK KİTAPLARI DERGİSİ

TUDEM YAYIN GRUBU

Eylül 2022 • SAYI 147
ÜCRETSİZDİR
www.iyikitap.net
ISSN 2745-8881 4.7
9 772745 888007

Flamingolar
neden pembedir?

Keşke tavuklar
hep gıdaklasa!

Igor'un
zor sınavı

Lele nereye
uçuyor?

iyikitap

ÇOCUK VE GENÇLİK KİTAPLARI DERGİSİ

MERHABA,

Jean-Jacques Sempé, 11 Ağustos'ta aramızdan ayrıldı. Ülkemiz okurlarının büyük çoğunluğu, onu *Pıtırık* (*Le Petit Nicolas*) serisinin çizeri olarak tanıdı. Sevimli bir okul çocuğunun gözünden, çocukların dünyasını ve yetişkin davranışlarını gözlemlediğimiz dizinin yazarı René Goscinny olsa da karakterin asıl yaratıcısı Sempé'ydi. Sadece Nicolas karakterini ilk kez 1954'de "Le Moustique" isimli bir dergide çizip okurla tanıştırdığı için değil; kendi çocukluğuna dair pek çok anısını aktararak, Goscinny'in hikâyeyi temellendirme sürecine katkıda bulunduğu için de öyleydi. Bir röportajında, kötü anılarla dolu çocukluğundan bahseden Sempé, *Pıtırık* hikâyelerinin mutlu atmosferinin de bu anılarla yüzleşmenin (ya da baş etmenin) bir yolu olduğunu söylüyordu. Öte yandan, 80'li yaşlarına geldiğinde yaptığı tespit oldukça çarpıcıydı: "Çocukluğunu asla geride bırakamazsın. Geçmişin hatıralarını güzelleştirmek için bir şeyleri düzeltmeye çalışırsın ama asla atlatamazsın."

İnsan davranışlarına ve modern yaşama dair eleştirilerini kelimelere çok fazla başvurmadan, muazzam bir gözlemcinin, dozu iyi ayarlanmış ironisiyle okuruna aktarmayı başaran Sempé'nin çizimleri, insanı sakinleştiren dingin bir şiirsellik içerir. Okuru gözlemlerine ortak eden çizer, yargılayıcı olmaktan özenle kaçınarak, insanın kendisiyle yüzleşebilmesine imkân tanır.

Ardında her yaştan okur için büyük bir miras bırakan Sempé, kuşkusuz daha nice kuşağın gülümsemesinde yaşamaya devam edecek.

Yeni yayın dönemine merhaba dediğimiz Eylül sayısında, iki yeni köşe ile karşılıyoruz sizleri. "Konuşma Balonu" ismini verdiğimiz köşede sevgili Ümit Kireççi çizgi romanlar üzerine kalem oynatacak. "Yetişkin de Okur" başlıklı köşemizde ise bu kez çocuk ve gençler için değil, yetişkinler için seçtiğimiz bir kitabı değerlendireceğiz. Keyifle okumanız dileğiyle...

Safter Korkmaz

iyikitap Aylık Yaygın Süreli Yayın / 5.000 adet basılmıştır. Ücretsizdir. ISSN: 2745 - 8881

İmtiyaz Sahibi: Tudem Eğitim Hizmetleri Sanayi ve Ticaret AŞ adına İsa Aykanat

Yayın Yönetmeni: İlke Aykanat Çam

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Safter Korkmaz • **Yazı İşleri:** Suzan Geridönmez

Tasarım: Burak Tuna • **Grafik Tasarım:** Nilgün Koç • **Kapak İllüstrasyonu:** Müjde Başkale

Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.

Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara • **Tel:** 0 312 284 18 14

İrtibat Adresi: 1476/1 Sk. No: 10/51 35220 Alsancak - Konak / İzmir

Tel: 0(232) 463 46 38 • **e-posta:** iyikitap@tudem.com

www.iyikitap.net [f iyikitapdersisi](https://www.facebook.com/iyikitapdersisi) [@iyi_kitap](https://www.instagram.com/iyi_kitap)

TUDEM
YAYIN
GRUBU

Bir asır, iki çocuk ve mektubun içinden çıkıveren zaman makinesi

Adrien ve Hadrien, mektuplarıyla kendi çağlarının dışında bambaşka hayatlara dokunduklarını; bu hayatları değiştirdiklerini, etkilediklerini fark etmeye başlıyorlar.

14-14 Zamanın Ötesinde Bir Dostluk Hikâyesi

Silène Edgar - Paul Beorn
Türkçeleştiren: Alev Er
Editör: Seda Kostik
Kuraldışı Yayınları, 336 sayfa

Yazan: Deniz Poyraz

Çağdaş zamanların dijital dünya düzeninde postacılar mektup getirmez oldular artık. Genellikle İnternet siparişlerimize, ek kartlarımıza veya faturalara açıyoruz çalan kapı zillerini. Oysa bir vakitler mektup yazmak özlediğimiz dostlarımızla, öte diyarlarda yaşayan hısım akrabamızla hasret gidermenin -monolog biçiminde de olsa- yegâne yoluymuştu. Kim ne derse desin, adınıza yazılmış bir mektubun özel hissettiren bir yanı, tılsımlı havası vardı şüphesiz. Şimdi birkaç saniyeliğine gözlerinizi kapatın ve sahiden de bir mektup aldığınızı hayal edin. Hem de sizden yüz yıl önce yaşamış kuzeninizden... Biri "Bu nasıl mümkün olabilir?" mi dedi? Eh, tılsımlı mektup dedik ya!

Geçtiğimiz aylarda Kuraldışı Yayıncılık etiketiyle *Zamanın Ötesinde Bir Dostluk Hikâyesi* alt başlığıyla yayımlanan *14-14* adlı roman tam da böyle bir mektup hadisesiyle selamlıyor okurunu. Yazar Silène Edgar ve Paul Beorn'un birlikte kaleme aldıkları *14-14*, yirminci ve yirmi birinci yüzyılların başını birbirine teyelleleyen bir arkadaşlık hikâyesi sunuyor okuruna. Kahramanlarımız Hadrien ve Adrien -aralarında her ne kadar bir sessiz harf ve bir asırlık zaman farkı da

olsa- birbirlerinden yirmi kilometre uzakta yaşayan on üç yaşında iki çocuk. O yaştaki pek çok çocuk gibi, okulda, evde ve aşk hayatlarında zorluklarla, sıkıntılarla karşı karşıyalar. Fakat bu iki çocuğun kaderi gizemli bir şekilde kesişiyor ve birbirleriyle mektuplaşmaya başlıyorlar. Bu esnada dertleşiyor, duygularını, düşüncelerini paylaşıp yakınlaşıyorlar. En yakınlarıyla bile paylaşmaktan çekindikleri meseleleri birbirlerine rahatlıkla anlatıyorlar. Fakat hikâye ilerledikçe aralarında sadece birkaç kilometre değil koskoca bir asır olduğunu, dolayısıyla hiçbir zaman yan yana gelemeyeceklerini fark ediyorlar: Çünkü Adrien 2014'te, Hadrien ise 1914 yılında yaşıyor...

Mezarlığın ortasında bembeyaz küçük bir şapelin bahçesinde açılıyor hikâye. Adrien'in, sevdiceği Marion'a evlenme teklif ettiği yerde. Pekâlâ, o zaman beş buçuk yaşındaydılar ama aradan yıllar geçti diye Marion bunu unutmuş olamaz. Birazdan Marion da köşede belirecek ve dünya Adrien için bambaşka bir yer olacak. Hayat boyu sevgili olacaklar, bu Adrien'a bir ömür yetecek... Oysa Marion yerine Marion'dan bir mesaj geliyor telefonuna: *"Yıl başını Franck'larda kutladık, beni öptü! İnanabiliyor musun? Seviyorum onu, öyle yakışıklı ki. Sana her şeyi anlatacağım sevgili Adrien."*

Küçük yıldızlar dans ediyor Adrien'in tepesinde, başı dönüyor, boğazına koca bir yumruk gelip oturuyor. Tanıdığı bütün Franck'leri gözünün önüne getirmeye çalışıyor. Hafızasının ucuna biri takılıyor yalnızca: Bu çocuk da en az on beş yaşında. Uzun perçemi alnına düşen, mavi gözlü, iri yarı, sarışın oğlan. Konuşmaya başlayınca herkesin kulak kesildiği tip. Komik olsun olmasın yaptığı her şakaya herkesin kahkahayı bastığı oğlan. Kaldırımın ortasında elini kolunu kocaman açarak yürüyen, her kutlamaya çağırılan, otoritesini hemen kabul ettiren, hep marka giyen çocuk. Adrien'in asla olamayacağı biri gibi yani. On beş yaşında biriyle, henüz on üçünü bile bitirmemişken nasıl kapışabilirsin ki?

Hikâyenin diğer kahramanı Hadrien ise bambaşka bir aşkın girdabında. 1914'ün zorlu günlerinde, yoksul yaşantısının ortasında tutunduğu tek şey,

güzeller güzeli Simone'nun sevgisi. Yüzünün çevresinde kahverengi bukleler dans eden bu kız, kuzeni Adrien'in Marion'u kadar havalı değil belki; ama oldukça zeki, üstelik saf bir melek kadar da temiz kalpli. Dikiş onun için bir tutku, eski kıyafetlerden yepyeni giysiler üretmeye adanmış kendini. Birinci Dünya Savaşı'nın ayak seslerinin duyulmaya başladığı çağda, Hadrien'in küçük dünyasında bin bir türlü problem var. En önemlisi, liseye devam etmesini istemeyen bir baba. Hadrien ortaokuldan sonra da öğrenimini sürdürmek, hayata dair daha çok şey öğrenmek istiyor. Jules Verne'in romanlarındaki gibi modern makineler yapmak için teknik resim eğitimi almak mesela. Sonra Alexandre Dumas, Emile Zola okumak... Oysa çocuğun bu hayalleri, babası için gerçekten katlanılmaz şeyler. Bazen Hadrien bir köşede sessizce kitap okurken gelip mumu söndürdüğü bile oluyor adamın. Öyle ya, Hadrien okumaya devam eder ve liseye giderse çiftlikle, bahçeyle, hayvanların bakımıyla kim ilgilenecek?

Başta da belirttiğimiz gibi, belki Dumas veya Zola gibi değil ama H. G. Wells'in *Zaman Makinesi* kitabındaki gibi bir şey gerçekleşiyor. Adrien ve Hadrien, mektuplarıyla kendi çağlarının dışında bambaşka hayatlara dokunduklarını; bu hayatları değiştirdiklerini, etkilediklerini fark etmeye başlıyorlar. Daha bir şevkle tutunuyorlar birbirlerinin dostluğuna. Kitabın sonlarına doğru gönül işleri yerini daha kritik meselelere bırakmaya başlıyor. Adrien Birinci Dünya Savaşı'nın çok yakında çıkacağı konusunda Hadrien'i ikna etmeye ve ona güvenli bir sığınak bulmaya çabalıyor. Silène Edgar ve Paul Beorn'un keyifli romanı *14-14*, ritmini ve merak unsurunu bir an bile yitirmeden her iki çağ arasında mektup mektup gidiyor, geliyor... Keyifli okumalar. ■

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★☆☆

Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı ★★★★★☆☆

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★☆☆

Etkinlik Rehberi

ÇIKTI!

Tudem Yayın Grubu, her yıl geliştirip güncellediği Etkinlik Rehberi'yle okullarda çok boyutlu etkinliklerin gerçekleştirilmesine öncülük etmeyi sürdürüyor.

7'Sİ YENİ
84 ETKİNLİK
TAMAMI ÇEVİRİMİÇİ
UYGULANABİLİR!

TUDEM
YAYIN
GRUBU

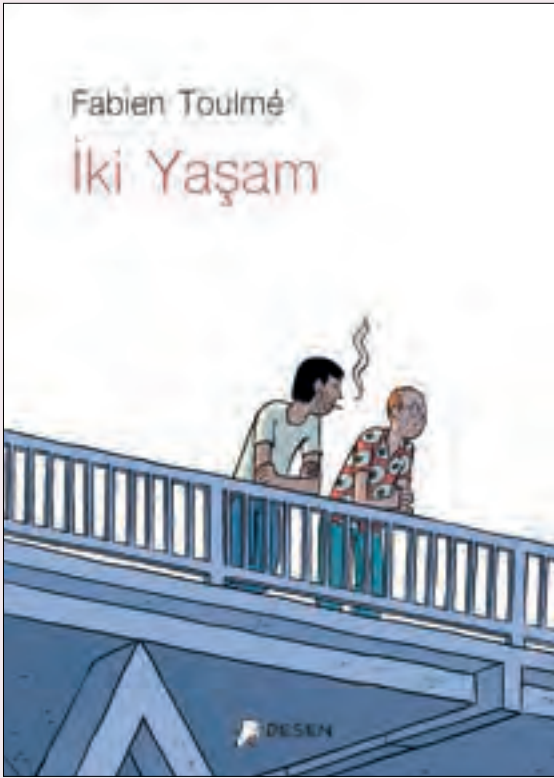
tudem.com

tuodem.com

İki dünya, bir hayat

Hakim'in Yolculuğu üçlemesi ve *Beklediğim Sen Değildin* ile tanınan Fransız çizer Fabien Toulmé'nin yeni kitabı *İki Yaşam*, iki kardeşin çelişkili ama sevgi dolu dünyasına kapı aralıyor. Fransız çizerin hayal kırıklığı, pişmanlık ve ölüm gibi güçlü duygularla çevrelenen çalışması iki ayrı dünyayı resmederken sevgiyi her zaman baş köşede tutmasını biliyor...

Yazan: Gürer Mut

İki Yaşam

Fabien Toulmé
Renklendiren: Valerie Sierro
Türkçeleştiren: Damla Kellecioğlu
Editör: Ayşegül Utku Günaydın
Desen Yayınları, 272 sayfa

İki yaşam arasında kalmak kadim kültürlerin anlatılarında sıkça karşımıza çıkan bir konu. Ölüm/yaşam, sevgi/nefret, iyi/kötü ve doğru/yanlış gibi ikilemler, tarihsel anlatıları ve edebiyatı şekillendiriyor. Habil ve Kabil ile başlayan tehlikeli karşıtlık, ikiliklerin nasıl kin ve nefrete dönüştüğünün acı bir göstergesi. Güçlü duyguların yaşandığı kardeşlik bağı farklı yoğunlukları içinde barındırır da özünde sevginin gücü ile şekilleniyor.

Hakim'in Yolculuğu üçlemesiyle tanınan, *Beklediğim Sen Değildin* ile yaşadığı hüznü ve umudu okuruna aktaran, kısacası insanlığın tüm durumlarını çalışmalarına yansıtmaya öncelik veren Fransız çizer Fabien Toulmé'nin yeni çalışması *İki Yaşam*, iki kardeşin çelişkili ama sevgi dolu dünyasına kapı aralıyor.

Toulmé, modern insanın yalnızlığını ve onun tüketim kalıpları içindeki sıkışmışlığını anlatmaya koyuluyor. İhtiyaçlar icat edip hayatını bunlar için harcayan insanlara seslenen Toulmé, Baudouin ve Luc kardeşler üzerinden yersiz ihtiyaçların hayatı nasıl da yok ettiği üzerine dikkat çekiyor.

ÖLÜM KARŞISINDA DUYULAN HAYAL KIRIKLIKLARI

Hayatını babasının isteklerini ve planlarını karşılamak üzerine kurgulayan Baudouin, abisi Luc'a göre utangaç, içine kapalı ve hassas bir karakter. Hayatı

boyunca toplum nezdinde kabul gören normlara uymaya çalışan Baudouin, iyi bir okul, iyi bir iş ve iyi bir ev sıralamasıyla yaşamaya çalışan milyonlarca insandan biri... Luc ise toplumsal kabullerin ötesinde norm dışı, başına buyruk bir karakter.

Toulmé, iki ayrı dünyayı resmederken sevgiyi her zaman başköşede tutmasını bilen bir sanatçı. Dahası, Fransız sanatçı iki ayrı dünyayı tek bir hayatın içinde ustaca sentezleyebilen bir isim aynı zamanda. Çocukluğundan itibaren hayallerini askıya alan ve otuzlu yaşlarında yalnız, mutsuz bir hayat sürmek zorunda kalan Baudouin ile sanatla ilgilenen, kadınları baştan çıkarmakta oldukça usta olan abisi Luc, bu sentezin bir ürünü.

Fakat öyle bir an geliyor ki, hayatın tüm heyecanına ve enerjisine rağmen ölüm karşısında duyulan hayal kırıklıkları, korku ve pişmanlıklar tek tek gün yüzüne çıkıyor. Tam bu noktada Toulmé, ölüm gibi zor bir konunun üzerine giderken metnin arka planında daha köklü sorunları ele alıyor.

PİŞMANLIKLARLA ÇEVRELENEBİR YAŞAM

Üniversite eğitimini tamamladıktan sonra büyük bir şirkette avukatlık yapan Baudouin'in en büyük hayali Rock yıldızı olmak. Fakat bunun yerine küçük bir ofiste günlerini geçiren ve genç yaşına rağmen emeklilik için gün saymaya başlayan Baudouin, doktor olan abisinin hayatına girmesiyle neye uğradığını şaşırıyor.

Alışkanlıklarını bir süre için rafa kaldıran Baudouin, abisinin de teşvikiyle kadınlara yaklaşıp onlarla diyalog geliştirmeye ve küçük yaşlardan beri peşini bırakmayan utangaçlıktan sıyrılmaya çalışırken ansızın birkaç haftalık ömrü kaldığını öğreniyor. Hayalini kurduğu hiçbir şeyi gerçekleştirememenin pişmanlığını yaşayan Baudouin, geride bıraktığı yıllarla hesaplaşmaya girişiyor.

Modern toplumun "makbul" bir vatandaşı olabilmek için canla başla çalışan Baudouin için bu uğraş, ölüm karşısında aniden anlamsız bir hâle bürünüyor.

ÖLÜM NASIL KARŞILANIR?

Aslına bakılırsa, hikâye tam bu noktada başlıyor. Öyle ki, ölüm kavramı üzerine yoğun bir düşünsel tartışmaya giriyorsunuz. Çok geçmeden ölüm üzerine yapılan tanımda son derece zorlanmaya başlıyoruz.

Fakat buna rağmen en kaba hâliyle şunu diyebiliriz ki, ölüm belki de insanın kendisini unutmaya anlamına geliyor. Peki ama ölüm nasıl karşılanır?

Baudouin üzerinden bu gerçekle karşı karşıya kalırız. Dünya üzerinden silinecek olmanın yarattığı panikle zincirlerinden sıyrılır, toplumsal kalıpları yıkar ve kendi değer yargılarını da rafa kaldırılır. Acı haberi alan Baudouin için yarının anlamsızlığı gelecek kaygılarını da anlamsızlaştırır.

Özgürleşilen bu an, insanlığın kendisiyle yüzleşmeye başladığı bir aralıktır. Kontrol mekanizmaları ortadan kalkar, çevreye ilişkin çeşitli kaygılar dağılır. Tek gerçek ise dünya denilen bu muazzam güzeli hesapsız sevebilmektir. Belki de en önemlisi, doğaya hâkim olduğunu düşünen insanın ne kadar çaresiz olduğunu anlamasıdır. İşte tam bu anda insan doğayı, insanı sevdiğinde ve kalıplarını yıktığında özgürleşir.

"ALDIM BAŞIMI GİTTİM İŞİLTİLİ GECEYE"

Öleceğini öğrenen Baudouin'e destek, abisi Luc'dan gelir. Uzun yıllar modern dünyadan kaçan, ruhunu diri tutan abisi Luc, Baudouin'i doktorluk yaptığı Afrika'ya kendisiyle birlikte gelmesi konusunda ikna eder. Baudouin ise düşlerini hayata geçirebileceği bir yerdedir ama artık zamana karşı yarışması gerekir. Yer, içer ve âşık olur... Gitarı ile geçmişin intikamını alır âdeta.

Afrika'da modern dünya geride kalmış ve hayatın lezzetini tatmak için iki zıt kutup bir bütünün parçaları hâline gelmiştir. Baudouin'in içinde Luc, kederli ağabeyin içinde ise Baudouin'in umutları, hayal kırıklıkları ve pişmanlıkları vardır. Bir daha görüşmeyecek olan iki kardeş son akşam yemeklerini yer, kendi usulleriyle vedalaşır.

Toulmé'nin *İki Yaşam*'ında bir kardeş diğerine sevgiyle çevrelenmiş dünyayı sunarak gider; *"Dizginlemedim kendimi. Aldım başımı gittim,/ gittim, ışıltılı geceye;/ o yarı gerçek ve kafamda/ yarı belirlenmiş zevklere./ Ve baş döndürücü şaraplar içtim/ şehvetle kucaklaşmaktan/ korkmayanların içtiği."*¹ diyerek gider... ■

1 *Kavafis'ten Yüz Şiir*, Gittim, Çev. Cevat Çapan, s.50, Sözcükler Yayınları.

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★★★

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★★★★★★★☆

Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı ★★★★★★★★★★★★

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★★★★★★★★☆☆

» TAVŞAN DELİĞİ «

Mizaha bulanmış kalemiyle çocukların kalbini kazanan yazar Hanzade Servi'nin seri kitapları da çocuklar tarafından dört gözle bekleniyor. Yazarlığının ilk yıllarında, seri kitaplarla çok sıcak bakmasa da bugün bu bakış açısı artık değişmiş. Hatta yakında *Yo-Yo 2*'nin çocuklarla buluşacağı müjdesini de buradan verelim. Hayatla en büyük derdinin, büyüdükçe çocukluğu unutmak olduğunu belirten Servi "Sıkıcı yetişkinlere dönüşmenin, hayatı çekilmez kıldığını düşünüyorum. Sırf bunun için *Yo-Yo* ve *Yo-Yo 2*'yi yazdım. *Yo-Yo*, benim için bir kitap değil, hayata bakış açısı. İçinizdeki çocuğu zorla uyanık tutamazsınız. Karakterinizin, hayat felsefenizin bu olması gerekiyor. Ben Peter Pan'ın ülkesinde kalanlardanım. Bu sebeple kitaplarım her yaşa hitap ediyor" diyor.

› Geçmişe dönüp yazarlığınızın ilk günlerindeki hâlinizle konuşsanız, vereceğiniz öğüt ne olurdu?

"Belki inanmayacaksın ama ileride sosyal fobini büyük ölçüde yeneceksin. O hâlde şimdi yen ve zaman kaybetme! Bak hâlâ duruyor, koş!"

› Yazarlık, geçiminizi sağlayan bir iş mi? Başka bir mesleğiniz var mı?

Hayatım boyunca hep yazar olarak çalıştım. Başka mesleğim yok.

› Günde kaç saat çalışıyorsunuz?

Bazı günler hiç. Bazı günler saatlerce...

› İşlerinize dair eleştiri yazıları sizi öfkelenendirir mi?

Mantıklı yazıları dikkate alırım. Mantıksız şeylerin hayatımda yeri yok. Öfkemi onlara harcamam.

› Okuduğunuz son resimli kitap?

Shaun Tan, *Kızıl Ağaç*.

› Keşke ben yazsaydım dediğiniz kitap?

Yok. Okur Hanzade ile yazar Hanzade farklı kişiler.

› Yerinde olmak istediğiniz roman kahramanı?

Tuman Zambak.

› Nefret ettiğiniz roman kahramanı?

Miss Trunchbull.

› Sizce en iyi edebiyat uyarlaması film ya da dizi? Çizgili Pijamalı Çocuk.

› İsminizi Google'da aratıyor musunuz? Ne sıklıkla? Yıllardır hiç aratmadım.

› En çekilmez özelliğiniz?

Fazla asosyalim.

› En sevdiğiniz uğraşınız, hobiniz?

Desen çizmek, hayvan fotoğrafları çekmek.

› Çalmak istediğiniz müzik aleti?

Bugüne kadar elime geçen her müzik aletinden, etrafa güzel melodiler yayabildim. Gitar ve piyanoya daha çok zaman ayırmak isterdim.

› Bir mucit olsanız, ne icat etmek isterdiniz?

Işınlanma makinesi.

› Tarihte hangi dönemde/zaman diliminde yaşamak isterdiniz?

On altı metrelik bir dinazorla karşılaşmak isterdim.

› İssiz adaya düşseniz yanınızda götürüleceğiniz üç şey?

"Düşmek" fiili, yanıma hiçbir şey alamayacağım anlamına gelir. Ama ıssız adaya gidiyorsam, bolca yiyecek içecek, bolca kitap ve kalemler, defterler...

AYNANIN İÇİNDEN

HANZADE SERVİ

“Ben Peter Pan’ın ülkesinde kalanlardayım”

Söyleşi: Elif Şahin Hamidi

Çok küçük yaşlardan beri yazdığınızı biliyorum. Kendi potansiyelinizi keşfettiğiniz ilk zamanlardan başlayarak kendinizi gerçekleştirme ve geliştirme yolculuğunuzdan bahsedermisiniz?

Ben yazar olarak doğmuş ama kendimdeki bu potansiyeli biraz geç keşfetmiş biriyim. Okuma yazmayı bilmiyorken bile yazmaya çalışırdım. Okuma yazmayı kendi kendime öğrendikten sonra günlük tutmaya başladım. Yaşıtım çocuklar parkta oynarken, ben onları izleyip yazmayı tercih ederdim. Yazmak benim için nefes almak, yemek yemek, uyumak kadar normaldi. Herkesin hayatı böyle sanıyordum. Zaten potansiyelimi geç keşfetmemin sebebi bu. Sürekli yazmama rağmen, ağzımdan hiç “büyüyünce yazar olacağım” cümlesi dökülmedi. Çünkü ben zaten yazardım. Bunun bir mesleğe dönüşmesi gerektiğini, üniversitede anladım.

Sizinle aynı okuldan mezunuz: Anadolu Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesi Basın ve Yayın bölümünü bitirdiniz. Gazete, dergi, televizyon, metin yazarlığı deneyimleriniz var. Gazetecilik mezunu olmanız ve bu alandaki deneyimlerinizin şiir, öykü ve çocuk kitapları yazıyor olmanıza nasıl bir etkisi, katkısı oldu?

Üniversiteye yetenek sınavıyla girdim. Yani çok isteyerek tercih ettiğim bir bölümdü. Gazetecilik yapmayı düşünmememe rağmen, yazmaya âşık biri olarak habercilik, fotoğrafçılık, sayfa tasa-

rımı, radyoculuk, röportaj gibi alanlarda eğitim aldığım için mutluyum. Sonrasında uzun bir süre mizah yazarlığı yaptım, animasyon senaryoları yazdım. Henüz dünyaya çocuk ve gençlik kitapları yazmak için geldiğim farkında olmadığım bu yıllarda yaptığım işler, tabii ki beni geliştirdi. Zamana karşı yarıştığımız televizyon projelerinde, ne kadar hızlı yazabildiğimi keşfettim mesela.

2008 yılında yayınlanan Ortanca Balık, çocuklar için yazdığınız ilk kitaptı. Tudem Edebiyat Ödülleri Gülmece Öykü Yarışması’nda, Yayınevi Özel Ödülü’nü aldınız bu kitapla. Kora ile Kelebek ise Gülten Dayıoğlu Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Vakfı İlkgençlik Roman Ödülü’ne layık görüldü. Yarışmaların yazar-çizen kişiler için yeri ve önemi üzerine neler söylersiniz?

Ortanca Balık’a kadar, hayatında hiç çocuk kitabı yazmamış biri olmanın ötesinde, sürekli “Ben çocuk kitabı yazamam,” diyordum. O yarışmanın ilanında beni cezbeden cümle, “Çocukları güldürün,” oldu. Çünkü ben kendimi öncelikle, mizah yazarı olarak tanımlardım. Çocuk ve gençlik edebiyatı dünyasına, Tudem’in yarışmasıyla adım attım. Yarışmalar, yazarlarla çizerlerin hayatını tamamen değiştirebilir. Hem kendi potansiyellerini keşfetmeleri hem de isimlerini duyurabilmeleri açısından önemli buluyorum.

Sen de Oku serisinden çıkan Çok İlginç Bir Haberim Var adlı kitabınız, haber ve habercilikle

İlgili ipuçları sunuyor çocuklara. Gazeteci kahramanların yer aldığı, habercilikle ilgili çocuk kitapları medya okuryazarlığı, eleştirel düşünme açısından çocuklara yön gösteren kitaplar. Habercilikle ilgili kurgusal çocuk kitaplarının, çocuklar üzerindeki etkisi üzerine ne düşünüyorsunuz?

İpuçlarını birleştirip sırları sayfalarındaki karakterlerle birlikte çözmek, çocukların en sevdiği kurgulardan. Ben de çocukken *Gizli Yediler*'i öyle bir heyecanla okurdum. Parolaları, rozetleri, gizli toplantı yerlerinin olması bana büyüleyici gelirdi. Onlar da minik gazeteciler gibi çalışırdı. Böyle kitaplar kesinlikle çocukların ilgisini çekiyor. Hatta meslek seçimlerinde bile onlara yol gösterebilir. Yeter ki heyecan dolu ve eğlenceli hikâyeler olsun.

Su Günlükleri, Sevgili Hiç Tanımadığım Çocuk gibi seri kitaplar da yazdınız. Yazar açısından seri kitaplar yazmanın avantajları ve dezavantajları üzerine konuşabilir miyiz?

Yazarlığımın ilk yıllarında, seri kitaplara çok sıcak bakmıyordum. Bunun sebebi, okur olarak da seri kitapları nadiren almamdı. Dezavantaj kısmını buraya sıkıştırabilirim: Aynı karakterlerle devam etmenin sıkıcı olma ihtimali. Etkinliklerde her kitabım için en çok sorulan soru şuydu: "İkincisi çıkacak mı?" Çocukluğumdan beri hiç sevdiğim bir kitabın devamının gelmesini istediğimi hatırlamıyorum. Yani bu heyecanı çok fazla anlayamıyordum. Bir gün zihnimde, *Sevgili Hiç Tanımadığım Çocuk*'un ikincisinden sahneler belirmeye başladı. Çok da keyifle yazdım. Yakında, *Yo-Yo*'nun da ikincisi geliyor. *Su Günlükleri*, en baştan seri olarak giriştiğimiz bir projeydi ve her sayfasıyla gurur duyuyorum. Artık seri kitaplara sıcak bakmaya başladım. Avantajı, çocukların çok istemesi. Dezavantajı, aynı ruhla sürdürebilmenin zorluğu.

Günlük tutmak, mektup yazmak, defterler tutmak ile yazmak ya da yazan biri olmak arasında sıkı bir ilişki var diye düşünüyorum. Sizin

için günlük tutmak, mektup yazmak, defter tutmak ne ifade ediyor? Kitaplarınızın doğumunda bunların da bir rolü oluyor mu?

Çocukluğunu ve ilk gençliğini İnternetsiz yıllarda yaşamış olanlar için, yazmak hayatın doğal bir parçasıydı. O kuşağın çocukları, gençleri hatıra defteri, anket defteri, mektup arkadaşlığı kavramlarının içindeydi hep. Hemen hemen herkesin mektup arkadaşı vardı ve bu müthiş bir heyecandı! Günlük tutmak, uzun yıllar beni en çok heyecanlandıran şeydi. Sonra gerçek hayatta olanları yazmanın beni kısıtladığını fark edip hayallerimi yazmaya başladım. İnternetsiz yıllardan gelmiş olmanın ruhu, kitaplarıma da hayatıma da yansıyor. Kitaplarımı doğrudan bilgisayara yazamıyorum; defterlere yazıyorum. Herkesin telefon numarasını mutlaka defterlere kaydederim. Sosyal medyadaki "Rehberim silindi, numaralarınızı atar mısınız?" paylaşımlarına şaşırıyorum. Sanki karşı tarafa değer vermemek gibi geliyor.

Karakterlerinize ilginç, dikkat çeken adlar koyuyorsunuz. Örneğin Su Hoşeda Enmutlu, Alkış, Jülmen Öğretmen, Kutlucan Can, Genç... Ad seçimi için özel bir çaba harcıyorsunuz sanırım. Önce karakterler mi ortaya çıkıyor, yoksa adları mı karakterleri var ediyor?

İsimler benim için çok önemli. Mesela birkaç yıl önce, bir kitabımda ismini kullanmamı rica eden biri olmuştu. Elbette kullanırım. Ama önce o ismi taşıyacak karakter gerekiyor. Aradan çok uzun zaman geçip, kitaplarımda ismini göremeyince sitem etmişti. O ismi, şu aralar yazdığım bir kitapta kullanıyorum. Çünkü o ismi taşıyacak karakter, zihnimde yeni doğdu. Yani "Ne olacak ki, bir karaktere koy işte o ismi," diye yürümüyor işler. Çoğunlukla, ismi bulduktan sonra karakterler canlanmaya başlar.

Kitaplarınızı "çocuk kitabı" diye nitelemek pek yeterli değil. Her yaşa, her ruha hitap ediyor yazdıklarınız. Esasında bu, çocuk edebiyatının bir özelliği ya da başarması gereken şey. Bunun yolu, yazarın içindeki çocukla arasının iyi ol-

masından geçiyor diyebilir miyiz? Yazarken nasıl bir iletişiminiz var içindeki çocukla, neler fısıldıyor size?

İçimizdeki çocuğun uykuya dalması ya da büyüdükçe çocukluğu unutmak, benim hayatla en büyük derdim. Sıkıcı yetişkinlere dönüşmenin, hayatı çekilmez kıldığını düşünüyorum. Sırf bunun için *Yo-Yo* ve *Yo-Yo 2*'yi yazdım. *Yo-Yo*, benim için bir kitap değil, hayata bakış açısı. İçinizdeki çocuğu zorla uyanık tutamazsınız. Karakterinizin, hayat felsefenizin bu olması gerekiyor. Ben Peter Pan'ın ülkesinde kalanlardanım. Bu sebeple kitaplarım her yaşa hitap ediyor.

Mizah, çocuk edebiyatının önemli unsurlarından biri ve sizin kitaplarınızda da bolca var. Mizahın çocuk kitaplarındaki ve çocuklar üzerindeki etkisi, rolü üzerine neler söylersiniz?

Mizah da benim sadece kalem tarzım değil, hayata bakış açım. Çünkü mizah mutluluktan değil, üzüntüden, öfkeden, sıkıntıdan doğar. Çocukluğumdan beri, canım ne zaman sıkılsa mizah kitaplarına sığındım. Her duygumu mizahla ifade ettim. Bu benim doğal hâlim olduğu için, tabii ki kitaplarıma da yansıdı. Aynı şeye gülmek, insanlar arasındaki en güçlü bağlardan biri. Çocukları güldürmek zordur. Çünkü hayat hızla değiştiğçe, komik buldukları şeyler de değişiyor. Değişime ayak uydurarak, onların dünyasında kalmalısınız. Bundan üç yüz yıl sonrasının çocuklarının da kitaplarımdaki esprileri komik bulmasını isterim. Bir okuru güldürdüyseniz, onu yakaladınız demektir.

Yazmak bir yandan iyileştirici bir yandan da sancılı bir süreç. O sancılı dönemlerle nasıl baş ediyorsunuz? Tikanıp kaldığınızı, yazamadığınız dönemlerde nasıl bir yol izliyorsunuz?

Dikkatimi toplayamadığım günlerde, bunun geçici olduğunu kendime hatırlatarak, başka şeylerle ilgilenir, kafamı boşaltmaya çalışırım. Kendine çok yüklenen, acımasız bir yanım var. Aynanın karşısına geçip “Üç günde beş roman yazıp bitiremeyecek kadar tembelsin,” diyebilecek potansiyele sahibim. Başka şeylerle ilgilenince, yazmam gereken

zamandan çalıyormuşum gibi hissediyorum. Yine de bazen kısa molalar verip kafamı dinlemeye çalışıyorum.

Yazmakla yetenek ve çalışma arasındaki bağ hakkında neler söylersiniz? Ne kadar alın teri, ne kadar yetenek sizce? Öğretilebilir bir şey mi yazarlık? Yazmak isteyen çocuklara ve gençlere neler tavsiye edersiniz?

Hem yetenek hem çalışmak gerekiyor. Yazarlık yeteneğiyle doğduysanız ama kitap okumuyor, gözlem yapmıyor, ruhunuzu beslemiyorsanız, o yetenek hiçbir işe yaramaz. Etrafa tek boyutlu bakmamalısınız. Bu masa, bu perde, yoldan araba geçiyor... Herkesin gördüğünü görüyorsanız, yazamazsınız. Her şeyi merak etmelisiniz. Tüm ayrıntılar, size bir hikâye anlatmalı. Markette süt rafında oyuncak tavşan gördüğünüzde “Biri oraya bırakmış,” deyip gidiyorsanız, yazar değilsinizdir. Bir çocuk, o tavşanın acıktığını düşündü. Ya da belki bunu bir yetişkin düşündü. Gördüğünüz her şeyin ardında bir sürü hikâye var. İlham budur. Yazmak istiyorsanız, etrafa gözlemlerinizle değil, hayal gücünüzle bakmalısınız.

Yazmak için nasıl bir ortama ve düzene ihtiyaç duyuyorsunuz? Çalışma masanızı sözcüklerle resmeder misiniz?

Sessiz bir ortam olmalı. Doğaya ait olmayan her ses, dikkatimi dağıtır. Yalnız olmalıyım. Etrafta gözüme takılacak hiçbir dağınıklık olmamalı. Çalışma masam çok düzenlidir. Ve üzerinde, baktığımda beni mutlu eden şeyler vardır.

Şimdilerde neler yapıyorsunuz? Üzerinde çalıştığınız bir çocuk kitabı/yeni projeler var mı?

Bu sorunun cevabı her zaman evet. Aynı zaman dilimi içinde iki üç kitap yazmayı severim. Bu ara, pandeminin getirdiği hayat değişikliklerinin etkisinden midir bilmem, çok farklı tarzlarda kitaplar yazıyorum. Kalemimin beni bambaşka dünyalara götürdüğü bu dönem, benim için kesinlikle heyecan verici. ■

Büyük olmak için önce küçük olmak gerekir.

“En büyük öyküler bazen en küçük başlangıçların devamıdır,”
diye yazıyor *İricik*’in kapağında. *İricik*’in büyük macerası da
onun minicik oluşuyla başlıyor zaten.

Yazan: M. Banu Aksoy

İricik

Benji Davies
Türkçeleştiren: Şiirsel Taş
Editör: Gökçe Ateş Aytuğ
Redhouse Kidz, 32 sayfa

İricik, bir kurbağa; yani aslında “neredeyse” bir kurbağa... Diğer iribaş kardeşlerinin yanında İricik hayli küçüktür. İşin aslı kocaman göldeki bütün iribaşların içinde en küçük olanıdır. Herkesin küçüğü olmanın ne kadar zor olduğunu tahmin edebilirsiniz. Çünkü kendinizden büyük olanlara denk olabilmek için ekstra çaba harcamanız gerekir. İricik için de durum tam olarak bu... Diğerlerine yetişmek için kuyruğunu iki kat hızlı çırpması gerekir. Herkesin gerisinde kalmaktan daha kötü olansa göldeki Hombul Hobul’a av olmaktır. Gölün karanlığında pusuda bekleyen bu korkunç canavarın adını duymak bile İricik’i

dehşete düşürmeye yeter. Ola bildiğince sığ sularda yüzer, gece bastırınca da Hombul Hobul’un onu bulamayacağı gizli köşelere saklanır.

Zaman geçip de kardeşleri birer birer değişime

uğrarken İricik kaygıyla kendi küçüklüğünü gözlemler. Dahası kardeşleri birer birer azalıp ortadan kaybolmaya başlar. Her gece onları birer birer sayan İricik, sonunda kendini gölün içinde yapayalnız ve minicik bulduğunda ne oldu dersiniz?

Her macerada olduğu gibi bu öyküde de kahramanımız en büyük korkusuyla yüzleşip ölümden dönüyor ve eşiği geçmeyi -değiştirmiş ve yepyeni birine dönüşmüş olarak elbette- başarıyor.

Kitabın öne çıkan yanlarından birinin de öykü ilerlerken değişen renk paleti olduğunu düşünüyorum. Suyun altında mavi ve yeşillerden oluşan, Hombul Hobul sahnelerinde kararıp koyulaşan renklerin, İricik’in büyüüp su yüzeyine geçtikten sonra yerini capcanlı sarılara, pembelere, morlara bırakması, kahramanın dönüşümüne farklı bir açıdan vurgu yapıyor.

İngiliz çocuk kitabı yazarı ve illüstratörü Benji Davies imzalı *İricik*, yazarın dilimize çevrilen diğer kitapları gibi Redhouse Kidz etiketiyle raflarda yerini aldı. Önceki kitaplarında odağına çocukları ve aile ilişkilerini alan Davies, bu kez bir değişiklik yaparak bizi bir su birikintisindeki ortama sokuyor. Buna karşılık kahramanı bir kurbağa yavrusu olsa da Davies çocuk dünyasının aşına olduğu meselelerden birini, büyüme sancısını ustalıklıca ele almayı başarıyor. ■

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★☆☆

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★☆☆

Grafik tasarım ★★★★★★☆☆

Baskı kalitesi ★★★★★★☆☆

YENİ KİTAPLARIMIZ!

cinaryayinlari.com

[/cinaryayinevi](https://www.facebook.com/cinaryayinevi)

[/cinaryayinevi](https://twitter.com/cinaryayinevi)

[/cinaryayinlari](https://www.instagram.com/cinaryayinlari)

**Yaz bitti,
şimdi incelikli şeyleri anlama vakti...**

kirmizikedi.com

[/kirmizikedicocuk](https://www.facebook.com/kirmizikedicocuk)

[/krmzkecocuk](https://twitter.com/krmzkecocuk)

[/kirmizikedicocuk](https://www.instagram.com/kirmizikedicocuk)

Bir robot hikâyesinden daha fazlası

Yeteri kadar gizem, heyecan ve aksiyon barındıran, okuması keyifli bir roman olan *Teneke*, içinde robotlar olmasına rağmen basbayağı bir dostluk, yoldaşlık hikâyesi.

Yazan: Gökhan Yavuz Demir

Teneke

Pádraig Kenny
Türkçeleştiren: Murat Padar
İthaki Çocuk, 344 sayfa

Görüşmeyeli, Kocabaş ve ekibin geri kalan üyeleriyle beraber köye taşındık. Bu yeni hayatımızda artık kapıya gelen kargo görevlileri yok. Kargoları şehre indikçe toptan alıyoruz. Gerçi Kocabaş ve arkadaşları havlayacak bir şeyler yine buluyorlar. Bense köy hayatında bedensel çalışmanın ve işlerin hiç bitmediğini yaşayarak öğreniyorum. Tamam doğayla baş başa, sessiz ve huzurlu bir hayat bu; ama insan içten içe “acaba bahçeyi sulayan, sebze tarhlarını kazan, gübre atan, ağaç budayan, odun kesen küçük robotlar olsa fena mı olurdu yani,” diye düşünmekten de kendini alamıyor. Elimde balta odun kırarken başta Kocabaş olmak üzere bütün evladı hayvanat kuyruk sallayarak bahçe kapısına yığılıyor. Anlıyorum ki eşim şehirden dönmüş. Kitaplarımı da gitmişken aldığını bildiğim için keyfim yerine geliyor. O kadar ki heyecandan sallayacak kuyruğum olmadığına hayıflanıyorum.

Kitapların içinde belki de en ilgimi çeken, benim yorgunluk hayallerimi süsleyen konuyla Pádraig Kenny'nin yazdığı *Teneke* oluyor. Ne de olsa bir robot hikâyesi. Fakat romanı okudukça bu robot hikâyesinin aslında salt bir robot hikâyesi olmadığını da kavırıyorum.

Roman, robot teknolojisinin, bir robota ruh verilebileceği kadar geliştiği ve çok sıkı mekanik yasalarla robot yapımının denetlendiği bir dönemde geçiyor. Yalnızca kayıtlı ve ruhsatlı mühendislerin mekaniklere can vermeye yetkisi vardır. Bu arada kadınların ruhsatlı mühendis olmalarının yasak olduğunu da hemen ekleyeyim. “Düzgün” diye tabir edilen gerçek

insan boyutlarında ve en az onun kadar “düzgün” mekaniklere can ve ruh vermek yasaklanmıştır. Mekaniklere can verilse bile, “ruh üflenmesi” kesinlikle yasaktır. Görünen o ki Kenny’nin tahayyül ettiği bu dünyada insanlık, robotlardan çok haz etmemekte ve onları kesinlikle iş için kullanmaktadır.

Kahramanımız Christopher da kaçak robot çocuklar yapan, ruhsatsız ve tahsilsiz mühendis Bay Absalom’un yanında çalışıyordu. Adam o kadar eğitimsiz ve o kadar özensiz bir mühendistir ki ıvrık zıvırlarla yaptığı Jack, Tombul Rob, Manda ve Gripper gibi metalik çocuklar derme çatma ve sürekli bir uzuvları ya düşen yahut iyi iş görmeyen robotlardır. Christopher “düzgün” bir insan olarak, bu mekanik dostları için üzülür. Ta ki romanın başlarında yaşanan talihsiz bir kazanın korkunç bir gerçeği açığa çıkarılmasına dek. Anlaşılan Christopher da bir mekaniktir, hem de uzun süredir imal edilmeyen kusursuz bir Cormier modelidir.

Bu kazayı işiten Teşkilat, hemen olay yerine iki müfettiş gönderir. Müfettişler Christopher’ı alıp götürürler. İşte roman da asıl burada başlar. Jack, Tombul Rob, Manda ve Grapper, Bay Absalom’u hiç dinlemeden, mühendis olma hayalleriyle yanan Estelle’i de alarak Teşkilat’ın elinden Christopher’ı kurtarmak için yollara düşerler.

Bu yolculuk, tıpkı edebiyat tarihinin pek çok yolculuk hikâyesinde, mesela *Oz Büyücüsü* ve *Yüzüklerin Efendis’inde* olduğu gibi kahramanlarımızın kim olduklarını, hatta insan olmanın anlamını ve dostluğun önemini keşfettikleri bir serüven olacaktır. Elbette bütün dönüşler yuvayadır. Fakat yoldan dönenler artık yola çıkanlar değildir, değişmişlerdir.

Roman aslında sürükleyiciliğini iki koldan ilerlemesinden alıyor. Bir tarafta Christopher’ı aramak için yola düşen mekanik yoldaşlar ve kendilerine yardımcı olması için ikna etmeye çalıştıkları mühendis

Cormier; öte taraftaysa aslında Teşkilat’ın değil de Cormier’in rakibi Blake’in eline düşmüş Christopher’ın esareti. Bu sayede bölümlerin sürükleyiciliği artarken, her bölümde de hikâyenin geneli biz okurların kafasında daha bir netlik kazanıyor.

Hikâyenin sonunu ve okurun kendisinin çözmek isteyeceği gizemleri hiç açığa çıkarmadan şunu söyleyebiliriz ki romanın sonunda dünya daha iyi bir dünya olmuyor. Yani robotların genel kabul gördüğü veya kadınların yeniden mühendislik

edilimi almaya başladığı söylenemez. Fakat bütün bu yaşananlar, hatta bazı kayıplar ve unutulmayacak tecrübeler kahramanlarımızın dostluk bağlarını daha sıkı ve sağlam örüyor. Neticede onlar hiçbir koşulda birbirlerinden vazgeçmeyen, birbirleri için her türlü tehlikeye atılan, kahramanlıkları sınanmış ve tescil edilmiş birer kahramanlar.

Yeteri kadar gizem, heyecan ve aksiyon barındıran, okuması keyifli bir roman olan *Teneke*, içinde robotlar olmasına rağmen basbayağı bir dostluk, yoldaşlık hikâyesi. Çünkü robot yerine bir köpek, bir oyuncak, bir sınıf arkadaşı da olabilirdi kahramanlar, hiç fark etmez, neticede dost, dosttur. Ve aslında dostluk ancak sınanıldığında, bir takım badireleri atlattığında, sorumlulukları ve yükümlülükleri yerine getirildiğinde sahici bir dostluktur. Tıpkı Kocabaş ile benim dostluğumuz gibi.

Ama romanı bitirdikten sonra düşünüyorum da Allah muhafaza Kocabaş’ı kaybetsem, onun yerine tıpkı ona benzeyen, onun ruhunun üflendiği kendisi gibi “düzgün” bir köpeğe sahip olmak ister miydim? Yahut da öyle bir mekanik Kocabaş, asıl Kocabaş’ın yerini tutar mıydı? Hiç sanmıyorum. ■

Çevirinin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★☆☆

Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı ★★★★★☆☆

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★☆☆

Kediler, çocuklar ve yetişkinler...

Aşkın doğallığını ve hayatı güzelleştirme gücünü çocukların küçücük yaştan itibaren bilmeleri önemli diye düşünüyorum.

Kimler o eski, güzel romantik komedi filmlerinin içimizi açan senaryolarını özledi? Buyurun, sizi *Gıcır & Bıcır*'ın sayfalarına alalım. Romantik komedilerde bizi hikâyeye bağlayan, içimizin pırpır edip yüzümüzün gülmesini sağlayan ne varsa bu kitapta bulmak mümkün. Mesafelerin engelleyemeyeceği bir aşk, uzaktan hayran hayran bakışmalar, sonu gelmez telefon konuşmaları ve en nihayetinde her iki tarafın da kendince bulduğu, kâh pratik kâh çetrefilli kavuşma yöntemleri.

Gıcır & Bıcır
Zachariah Ohora
Türkçeleştiren: Elif Şiir Şentekin
Çınar Yayınları, 36 sayfa

Romantik komedi olur da talihsiz tesadüfler olmaz mı? Elbet bir şeyler ters gidecek, yanlış kişiler yanlış zamanlarda yanlış yerlerde belirecek, incelikli planlara rağmen kavuşulamayacak ve kimsenin yüzünün gülmediği, içinin umutsuzlukla doluğu günler, geceler geçecek. Ama geçecek... yani, geçip gidecek. Veee... yine bir tesadüf. Ama bu seferki talihsiz değil, tatlı bir tesadüf. Hikâyemizin sorununu çözen, her şerde bir hayır vardır türünden minik, sempatik bir kaza... Hani o iki tarafın da ellerinde ne var

Yazan: Tülin Kozikoğlu

ne yoksa dört bir yana saçıldığı, komik çarpışma sahneleri vardır ya, işte tam öyle bir sahneye öykü kahramanlarımızın huzura kavuşması ve iki kedi, iki çocuk ve iki yetişkinin bir sofrada buluşması.

Söz konusu olan çocuk kitabı olunca tabii ki baş kahramanlarımız, bu altının en "tüylü" olanları; Gıcır ve Bıcır ikilisi. Aynı apartmanda yaşıyorlar. Biri Yosun'un, diğeryise Kaya'nın kedisi. Benim "aşk" diye bahsetmeme bakmayın siz. Yazar belki de iki kedinin dostluğunu anlatmak istemiştir. Benim hoşuma gidiyor küçük çocuklara aşktan bahseden kitaplar. O yüzden böyle yorumlamayı tercih ettim kitapta bahsi geçen ilişkileri de. Aşkın doğallığını ve hayatı güzelleştirme gücünü çocukların küçücük yaştan itibaren bilmeleri önemli diye düşünüyorum. O yüzden bu kitabı kıymetli buldum. Üç paralel ilişki görüyoruz kurguda: Kediler, çocuklar ve yetişkinler. Adını siz koyun... İster aşk deyin, ister dostluk. Önemli olan bu üç çiftin aynı sofrada, aynı sohbette buluşabilmesi. Yaşam stillerindeki, alışkanlıklarındaki, zevklerindeki ve ten renklerindeki farklılıklara rağmen. Tüm bunları çizimlerle bize sunan *Gıcır & Bıcır*, resim-metin dengesi açısından tam not alıyor. Resimlere gizlenen espriler kurgu kadar, hatta bazen daha çok yüzümüzü güldürüyor. Uzun incelemelik, dönüp dönüp bakmalık detaylarla dolu *Gıcır & Bıcır*, tekrar tekrar okunan kitaplar kategorisinde yerini çoktan almışa benziyor. ■

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★☆☆

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★☆☆

Grafik tasarım ★★★★★★☆☆

Baskı kalitesi ★★★★★★☆☆

Cesur, akıllı ve iyi kalpli bir büyükbabayla minik torununun ilham verici hikâyesi...

Okuma Bilmeyen Kitapçının ödüllü yazarı Sylvia Bishop'tan paylaşmanın önemi hakkında uzun süre unutamayacağınız etkileyici bir dede-torun hikâyesi.

timascocuk.com
timascocuk
timas_cocuk

GENÇ TİMAŞ'IN YENİLERİ

Kirkus
Yılın En İyi Kitabı
(2020)

HornBook
Yılın En İyi Çocuk ve Gençlik Kitapları Seçkisi

Publishers Weekly
Yılın En İyi Kitabı (2020)

Nehir Aydın Gökdoğan, dostluğun cesaret ve dayanışmaya olan etkisini ortaya koyduğu bu romanıyla korkuya yenik düşmeden adalet için birlikte ses çıkarmanın gücünü hatırlatıyor.

Newbery Onur Ödüllü Lauren Wolk'un kaleme aldığı bir ailenin üç kuşağı arasında geçen çarpıcı bir dayanıklılık, mücadele ve dostluk hikâyesi.

genctimas.com genctimas genc_timas iyi ki kitaplar var...

Tüm flamingolar pembe sever!

Hayvanlarda anne-babalığın bir kuralı, normu ya da standardı yok. Tüm türler gelecek nesilleri garanti altına almak için belli stratejiler geliştirmiş. Farklı türlerde, birbirinden çok farklı anne, baba ve kardeş rollerini belirleyen de bu.

Yazan: Suzan Geridönmez

Yavru Hayvanlar Hakkında Olağanüstü Gerçekler

Maja Säfström
Türkçeleştiren: Zeynep Tamer
Editör: Gökçe Gökçeer
Meav Yayıncılık, 116 sayfa

Doğa ve hayvanları konu eden, birbirinden renkli çok sayıda çocuk kitabı var. Geçen aylarda Meav Yayınlarından çıkan *Yavru Hayvanlar Hakkında Olağanüstü Gerçekler*'le bunlara bir yenisi eklendi. Ama durun, bu kitap renkli değil ki! Aksine, uçuk yeşil kapağı dışında siyah-beyaz. Kapağı kaldırıncaya hemen göze çarpan da bu: Siyah-beyaz çizimler. İlk sayfadan başlayarak yavru hayvanlar hakkında okuduğumuz gerçekler olağanüstü mü, tartışmalı. Olağanüstü olan illüstrasyonlar.

Kitabın hem çizeri hem yazarı olan Maja Säfström, aslında İsveçli bir mimar. Ama harika çizimlerle bezeli kitaplarının yanı sıra, takıdan dövmeyle farklı sanat üretimlerini sergilediği "Majasbok" adlı popüler Instagram hesabıyla tanınıyor.

Diğer kitaplarından da anlaşıldığı

kadarıyla hayvanlara ve doğaya özel bir düşkünlüğü var. *Yavru Hayvanlar Hakkında Olağanüstü Gerçekler*'in resimlerine güçlü bir şekilde yansıyan bu sevgi, seyredende şefkat duygusu uyandırıyor.

Zaten her canlının küçüğü şefkat duyguları doğurmuyor mu? Hayvanlar dünyasına baktığımızda durumun her zaman böyle olmadığı ortaya çıkıyor. Mesela guguk kuşu, yumurtasını başkasının yuvasına bıraktıktan sonra arkasına bile bakmadan kaçıyor. Tazmanya canavarı ise bir batımda 20-30 arası yavru doğurmasına rağmen sadece meme sayısı kadar yavru besliyor. Diğerleri ölüp gidiyor. Maleo kuşları da öyle çok ilgili anne-baba sayılmazlar. Yavruları için yaptıkları tek şey yumurtalarını derine gömmekten ibaret.

Belki de biz insanlara olağanüstü gelen bu. Hayvanlarda anne-babalığın bir kuralı, normu ya da standardı yok. Tüm türler gelecek nesilleri garanti altına almak için belli stratejiler geliştirmiş. Farklı türlerde, birbirinden çok farklı anne, baba ve kardeş rollerini belirleyen de bu stratejiler.

Yavrularına hayatları pahasına bakan hayvanlar kuşkusuz ki var. Ama "kutsal annelik"i hayvanlar dünyasında aramak boşuna. Doğadan ve doğal yaşamdan bir şey çıkarıp öğreneceksek bu, dünya dillerine geçmiş "diversity" kavramının, biraz güdük Türkçe karşılığıyla "farklılık"ın olağanüstü olmadığıdır.

Yavru Hayvanlar Hakkında Olağanüstü Gerçekler tam da bunu gösteriyor. Mesela imparator penguenlerde binlerce yetişkin penguen, yavrularını birlikte büyütür. Denizatlarında doğurgan olan dişil değil erkektir. Bebeklerse babalarının karnından

çıkar çıkmaz kendi başlarının çaresine bakmak zorundadır. Sarı Gagalı Boynuzgaga'nın dişisi yavruladığında erkek onu beslemekle yükümlüdür. Nil timsahlarında yavruların cinsiyetini belirleyen genler değil etrafın sıcaklığıdır. Sıcak ve soğuk ortamda doğan yavrular dişi, ılık ortamda doğan yavrular erkek olur. Kum Kaplanı Köpekbalığı bir annenin karnında başta çok sayıda yavru olmasına rağmen çoğunlukla sadece iki bebek köpek balığı doğmayı başarır. Kardeşler, en güçlüler kalana dek anne karnında birbirini yer. Mirketler grup hâlinde yaşar ve sadece lider konumundaki dişiler doğurur. Ama iş, yavruların bakımına gelince tüm dişiler el birliği eder. Tabii yavru bakımını erkek-dişi eşitçe paylaşan hayvanlar da var. Buna Flamingo çiftleri örnek gösterilebilir. İkisi de gagalarındaki kırmızı sütlerini yavrularına içirir. Böylece küçük flamingolar büyümekle kalmaz giderek -kız ya da erkek hiç fark etmez- pembe bir renk de alır.

Kısacası, hayvanlar âlemine bakıp da gökkuşağının tüm renklerini görmemek için kör olmak gerekir. Kitabın onca siyah-beyazlığı sanki bunu daha bir vurguluyor.

Eser sahibi öncelikle çocuklara, hayvanlar hakkında ilginç, çarpıcı bilgiler vermeyi amaçlıyor. Sade, anlaşılır bir dil, daha fazlasını merak ettiren kısa açıklamalar hedef yaş grubunun dikkat süresiyle uyumlu. Çizimlerde yer yer konuşma balonlarına da yer verilmiş. Hayvanların komik diyalogları bir yandan gülümsetirken öte yandan öğrenilen bilgiyi esprili bir şekilde pekiştiriyor.

Tabii denizanalarının kendilerini klonladıklarını; Avrupa yılan balıklarının üremek için kat ettikleri uzun yolculuktan önce sindirim sistemlerini yeniledikleri ve bir daha asla aynı şeyi yiyemediklerini; yunusların tıpkı insanlar gibi yavrularına farklı isimler verdiklerini henüz bilmeyen yetişkinler de bu eserden (sonrasında derinleştirmek isteyecekleri) birçok bilgi edinebilir. Hem de kitabın kâğıt, baskı ve kapak kalitesiyle de bütünlünen görsel bir şölen eşliğinde. ■

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★

Baskı ve kâğıt kalitesi ★★★★★★★★★★

Bilgilerin çağdaşlığı ve bilimselliği ★★★★★★★★★★

Editörlük ★★★★★★★★★★

Doç. Dr. Gözde Ertürk Kara'nın hazırladığı, çaba gösterme, duyguları kontrol etme istekleri erteleme gibi öz düzenleme becerilerini desteklemeye yardımcı yepyeni bir seri!

Her kitap ebeveynlere yol gösterecek bir rehber eşliğinde hazırlanmıştır.

FİNAL KÜLTÜR SANAT YAYINLARI

 finalkultursanat

 finalkultursanat

www.finalkultursanat.com | kultursanat@final.com.tr

Periler diyarına yolculuk

Yazan: Dilek Büyük

Genellikle bu tür metinlerde masal ve öykü özellikleri birbirine karışır; ama burada zaman ve mekânın belirsizliği, kahramanın düzeninin bozulması, zorluklarla savaşıp bedel ödeyerek mutlu sona ulaşılması gibi masal formuna özel unsurları tutarlı şekilde görüyoruz.

Orf Vadisi

Serap Şahin

Resimleyen: Murat Başol

Editör: Göyçen Gülce Karagöz

Tekir Kitap, 72 sayfa

Masallar, anlatması yazmasından daha zor bir türdür. Çoğu kez masal yazmak niyetiyle oturu- lan masadan, öyküyle ya da öykü ile masal arası bir metinle kalkılır. Serap Şahin'in yazıp, Murat Başol'un resimlediği, Tekir Kitap'tan çıkan *Orf Vadisi* ise pek tatlı bir masal...

Orflar, barış ve sevgiyi üstün tutarak, tüm canlılar için eşit ve adil bir dünyayı hedefleyen bir peri grubudur; yöneticileri ise Kraliçe Anna'dır. Ormanın derinliklerinde, Saklı Vadi'de yaşamaktadırlar. Bir başka peri grubu olan Otritler de aynı ormanın farklı bölgesindedirler ve Orfların yaşam ilkelerini kabul ederek yaşamaktadırlar. Ancak bir gün Otritlerin lideri Zig, hırs ve kıskançlığa yenilir; Anna'nın sihirli asasına

ve gücüne sahip olmak ister. Tesadüfen bunu duyan bir kasabalı, Orfları bundan haberdar eder. Kraliçe Anna ceza olarak Zig'in kanatlarını çirkin tüylere çevirir, sihir gücünü elinden alır ve kalplerindeki kötülüğü yüzlerine yansıtarak çirkinleştirdiği tüm Otritleri, Zig'i tek- rarlayan kişiliksiz

varlıklara çevirir. Tabii bu arada olacakları haber veren insanoğlunun iyiliği de karşılıksız bırakılmaz. Doğacak her çocuk için Orflardan biri Dilek Perisi olacak, çocuğu dokuz yaşına dek her tehli- keden koruyup, dokuz yaşına girdiği gün ise bir dileğini gerçekleştirerek görevini tamamlayacaktır.

Orflara bir gün kendilerinden farklı bir peri daha katılır. Kulakları sivri, kanatları Orflara göre küçük olan, ailesini yitirmiş, Hug adında küçük ve yalnız bir peridir bu. Kraliçe Anna, farklılığına rağmen küçük periyi himayesine alır ve Orflara katılmasını sağlar. Hatta Oflardan ayırmadığını göstererek, onu Kıvırcık adındaki bir çocuğa Dilek Perisi olarak atar; diğer Orfların şaşkın bakışları altında.

Hug'a bu haber en yakın arkadaşı Vill tarafından müjdelendir. Hug, dokuz yaşına dek Kıvırcık'ı korur, onu çok sever. Kıvırcık da onu görememesine rağmen çok sever. Hug'u diğer Orflar gibi renkli, gösterişli kanatları olan bir peri sanmaktadır. Hug bunu fark edince çok üzülür, dilek gününde kendini daha gösterişli bir peri olarak göstermek üzere akrobatik denemeler yaparken yaralanır. Kendine geldiğinde bir kulağı artık pek de iyi duymamaktadır ve Anna da ona çok kızgındır. Duymayan kulakla dileği yanlış anlayabileceği için Hug'un görevini bir başka periye verir. Buna içerleyen Hug kuralları çiğner, yasaklanmış olmasına rağmen dileği gerçekleştirmeye gider ve gerçekten de yanlış anlar. Aslan kadar cesur olmayı dileyen Kıvırcık'ın aslan olmak istediğini zannederek, onu aslan yavrusuna çevirir. Masalın devamında bu yanlış düzeltmek için Anna'dan bir görev daha alır. Zuma çiçeğine ulaşacak ve çiçeğin yapraklarını söylenildiği şekilde kullanarak her şeyin eskisi gibi olmasını sağlayacaktır. Bu yolda Otritlerle mücadele eder, yaralanır ama yolundan dönmez. Canı pahasına Kıvırcık'ı yeniden

küçük bir çocuğa dönüştürmeyi başarır. Kıvrıkcık da dilek hakkını Hug'un iyileşmesi için kullanır ve masal mutlu sonla biter.

Genellikle bu tür metinlerde masal ve öykü özellikleri birbirine karışır; ama burada zaman ve mekânın belirsizliği, kahramanın düzeninin bozulması, zorluklarla savaşım, bedel ödeyerek mutlu sona ulaşılması gibi masal formuna özel unsurları tutarlı şekilde görüyoruz. Yine “günler haftaları, haftalar ayları, aylar yılları kovaladı” gibi ifadeler, “dokuz yıl”, “yedi gün” gibi masal diline has zaman aralıkları metnin türünün netlik kazanmasını sağlamış. Sorunun ve sorunu çözmek için mücadelenin aşamaları da okurun heyecanını bir iki küçük nokta dışında düşürmeden sürükleyen akıcılıkta.

Ancak kahramanların isimlerini yadırgadığımı itiraf etmeliyim. Orflar, Otritler gibi fantastik ruha uygun isimler uydurulabilirdi. Metinde geçen Dudu ağacı gibi daha otantik isimler ya da Kıvrıkcık'ın ismine benzer şekilde kahramanların özelliğinden esinlenmiş isimler üretmek mümkün olabilirdi. Bu noktada kurgudaki tutarlılığı isimlerde göremiyoruz.

Çizimlerin bir bölümü, özellikle perilerle ilgili olan görseller, yazarın anlattıklarına oldukça başarılı eşlik etmiş. Bilhassa fantastik anlatılarda metnin okurun zihnine aktardığı ile okurun sayfada gördüğü görsel her zaman uyumlu olmayabiliyor. Bu konuda yazar ve çizerin kan uyumu, okurda da olumlu etki bırakıyor.

Redaksiyon konusunda gözden kaçan birkaç noktayı saymazsak, *Orf Vadisi* okurunu gülümseterek finale sürükleyen keyifli bir fantastik anlatı. ■

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★☆☆

Kurgunun tutarlılığı ★★★★★☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★☆☆

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★☆☆

Bildiğiniz tüm peri masallarını unutun...

Kahramanlarımız asi bir dokunuşla geri döndüler!

okuyan koala

Bir Okuyan Us alt markasıdır.

@okuyankoalam

okuyanus.com.tr

Fenomen olmak, aileyi yeniden bir araya getirir mi?

Bazen roller değişir. Yetişkinler çocuklaşır; anlık duygularına, isteklerine göre başkalarını ya da işin sonunu düşünmeden hareket ederler. Çocuklara da “yetişkin gibi” ortalığı toparlamak, durumu düzeltmek düşer. Tabii en iyi bildikleri yolla, yani İnternetle! *Babam Nasıl Fenomen Oldu?* işte böyle bir hikâye.

Yazan: Emel Altay

Babam Nasıl Fenomen Oldu?

Ben Davis

Resimleyen: Mike Lowery

Türkçeleştiren: Mert Doğruer

Editör: Yağmur Yavaş Aydın

Tudem Yayınları, 258 sayfa

Ben Davis imzalı *Babam Nasıl Fenomen Oldu?* annesi evi, babası modern dünyayı terk eden iki çocuğun hem kendi başlarının çaresine bakma hem de annelerini geri döndürüp babalarını deliliğin kıyısından çekip alma mücadelesinin hikâyesi. Bu bilindik “ailenin dağılması” hikâyesinde, çağın ruhu da YouTube fenomenliği ve bilgisayar oyunlarıyla gayet güzelce yakalanıyor.

BİLGİSAYAR ÇOCUĞU NELSON, GERÇEK HAYATTAKİ BÖLÜM SONU CANAVARLARINA KARŞI

Adının Nelson Mandela’dan ilhamla konulduğu bilgisini araya sıkıştıran Nelson, tam bir zamane çocuğu. Hayatı bilgisayar oyunlarından öğrenebileceğine inanan, bilgisayarının başından bir an bile ayrılmak istemeyen 13 yaşında bir çocuk. Korsan gemisinde geçen bir oyunu başarıyla bitirdiği için kendisini deniz tutmayacağına inanıyor örneğin. Hayatta önüne çıkan zorlukları aşmayı, fantastik evrenlerde canavarları alt etmeye benzetiyor. Henüz 5 yaşındaki kardeşi Mary ise televizyonda yayınlanan Korsan Peter çizgi filminin en büyük hayranı. İki kardeş, sıradan hayatlarında mutlu mesut yaşarken yetişkinlerin dünyasında kazanların kaynadığından, değişim çanlarının çaldığından habersizler elbette. Her şey birdenbire oluyor. Nelson bir gün okuldan döndüğünde annesini evde bulamıyor. Annelerinin bir veda mektubu bırakıp evi terk ettiğini anlıyorlar. Bu olaydan kısa süre sonra babası hayat-

larını kökten değiştireceklerini açıklıyor. Artık doğal yaşama, köklerine dönme vakti. Tüm elektronik eşyalarla birlikte evi satıyor ve şehir hayatının çok uzağında bir çiftlik evinde yeni bir yaşama başlıyorlar.

MODERN HAYATTAN DOĞAL YAŞAMA ANI VE SERT BİR GEÇİŞ...

Nelson, oynadığı bilgisayar oyunlarından hiçbir şey öğrenmediyse bile karşısına çıkan zorlukları alt edip nasıl bir sonraki "level"a geçeceğini bilen biri. Babasının aksine... Babasının, vahşi yaşam videolarıyla fenomen olmuş Panter Blimington-Welby'i yeni yaşam koçu ilan edip onun gibi bir hayat kurmaktan başka bir planı yok gibi. Bir de aşkla bağlı olup elinden düşürmediği oymacılık uğraşı var. Karısının kendisini ve çocukları terk edişini bu iki şeye sığınarak atlatmaya çalışırken, çocukları da kendi depresyonuna sürüklediğini fark etmiyor. Milenyum çocuklarının elinden tüm elektronik aletleri, İnterneti, modern tuvalet ve duş imkânlarından kahvaltıda yedikleri mısır gevreğine kadar her şeyi bir anda alıp yerine doğal yaşamı koymaya çalışsa da Z kuşağının parlak üyesi Nelson'ın bambaşka planları var.

Doğayı keşfetmek, doğal beslenmek iyi hoş ama Nelson ve Mary'nin en çok ihtiyaç duydukları şey, anneleri. Babası kendi terk ediliş acısından başka bir şey görmezken Nelson kendisi ve kardeşi için annelerini geri getirmeyi kafasına koyuyor. Annesinin onları paraları olmadığı için bıraktığını düşünüp çok para kazanmanın yollarını arıyor. Bildiği tek şey olan İnternet, para kazanmak için de en doğru araç gibi görünüyor. Nelson'ın YouTube fenomenliğinden çok zengin olup aileyi yeniden bir araya getirme planı birkaç hesap hatası dışında tıkr tıkr işliyor. Öncelikle kendisi yerine beklenmedik biçimde babası fenomene dönüşüyor. Hem de resimleri tişörtlere basılacak, sözleri sloganlaşıp dillere pelesenk olacak kadar... YouTube videolarından iyi para kazanma planı da başarıyla gerçekleşiyor.

Hesap hatası kısımlarında ise Nelson'ın yapacak bir şeyi yok. Yetişkin dünyasının, çocukların anlayamayacağı akıl ve duyu testlerinden geçtiğini, biten bir ilişkiyi canlandırmanın ne para ne de fenomenlikle bir ilgisi olmadığını bilgisayar oyunlarından öğrenmek güç. Yine de

hikâyenin sonunda Nelson ve Mary'nin, hem doğaya hem de kendi doğal dünyalarındaki kazanımlara kavuştuğunu söyleyebiliriz.

KURGUSU VE YAN KARAKTERLERİYLE ÇOK CANLI BİR HİKÂYE

Babam Nasıl Fenomen Oldu?, çocuk kitapları için hacimli sayılabilecek (258 sayfa) kalınlığına rağmen keyifle ve kolayca okunacak bir kitap. Yazar Ben Davis, tüm kurguyu Nelson'ın olan biteni anlattığı YouTube videosunun metni olarak tasarlamış. Olayların birbirini izlemesi ve genişleyerek sonuca bağlanması, iyi kurgulanmış, akıcı bir video izlemek kadar zevkli. Mike Lowery'nin çizimleri de hâlihazırda canlı olan hikâyeyi daha da renkli kılmış. Özenle yaratıldığı belli olan yan karakterler de (tavuk Gertrude, küfürbaz denizci Scarfrwick favorim) kitabın dünyasını zenginleştirip boyut katıyor. ■

Dilin akıcılığı ve açıklığı ★★★★★★☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★☆☆

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★★☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★★☆☆

Miklagård'da bir Viking

Kurgusuyla "Vikingler"e öykünen *Siri'nin Maceraları*, çizimleriyle de bir başka klasiğe, *Galyalı Asteriks'in Maceralarına* göz kırıyor.

Yazan: Safter Korkmaz

Siri'nin Maceraları – İmparatorun Hazinesi

Patric Myström
Resimleyen: Per Demervall
Türkçeleştiren: Nuray Zeynep Tamer
Editör: Darmin Hadzibegoviç
Yayıncı: Kredi Yayınları, 88 sayfa

Siri'nin Maceraları – Mimer'in Gizemi

Patric Myström
Resimleyen: Per Demervall
Türkçeleştiren: Nuray Zeynep Tamer
Editör: Darmin Hadzibegoviç
Yayıncı: Kredi Yayınları, 88 sayfa

Siri akıllı, gözü pek, girişken, problem çözücü, sevimli mi sevimli bir Viking çocuğu. Aynı yaşlardaki Zack, onun yakın arkadaşı ve maceralarındaki yoldaşı. Babası -şişman ve sakallı- Torkel, küçük köylerinin reisi. Civardaki başka bir köyü yöneten İvar ise kahramanlarımızın maceralarında sürekli karşılına çıkan, kötücül ama beceriksiz karakter.

Bu kurgu size çok tanıdık geliyor değil mi? Bu kısa özetin, '70'li yıllardan bu yana birkaç kuşağın anılarında yer etmiş ve hâlâ televizyon ekranlarında çocuk izleyicinin ilgisine mahzar olan "Vikingler" çizgi filmi anımsattığı kesin. İsveçli yazar Runer Jonsson'un kaleme aldığı *Vicke Viking* isimli romandan uyarlanan çizgi film, seyirci karşısına ilk kez 1974 yılında çıkmıştı. Sonraki yıllarda birkaç sinema filmi uyarlaması da yapılan "Vikingler", 2013 yılında yeni bir animasyon serisi olarak ekranlara dönmüştü. Bu eğlenceli çizgi filmin kurgusunu hatırlatan ve yazımızda üzerine birkaç kelam edeceğimiz, -şimdilik- iki kitaplık çizgi roman serisinin yazar ve çizeri de aynı Runer Jonsson gibi İsveçli. Patric Myström'ün yazıp Per Demervall'in resimlediği, *Siri'nin Maceraları* üst başlığını taşıyan serinin ilk kitabının adı *İmparatorun Hazinesi*. İkincisinin ise *Mimer'in Gizemi*.

VİKİNGLER'DEN ASTERİKS'E

Kurgusuyla “Vikingler”e öykünen *Siri'nin Maceraları*, çizimleriyle de bir başka klasiğe, *Galyalı Asteriks'in Maceraları*'na göz kırıyor. Kitapları elinize aldığınızda karşılaştığınız çizim tekniği, kullanılan renkler, sayfa yerleşimi gibi görsel tercihler, sizi *Asteriks'in* mizah ve aksiyon dolu dünyasına taşıyacaklarmış gibi hissettiriyor. Bu düşüncemde yalnız olmadığımı, ikinci kitabın arka kapağındaki tanıtım spotlarından anlıyorum. Kitaba dair düşüncelerini belirten bir arkeolog şöyle özetliyor durumu: “*Ara sıra insan gerçekten Asteriks ve Obelisk'in İsveç versiyonunu okuyormuş gibi oluyor.*”

Tabii ki *Siri'nin Maceraları*'ndaki aksiyonun dozu *Asteriks'in* düzeyine erişmiyor. Eserin yaratıcılarının, hedefledikleri okur kitlesine uygun kalem oynatmalarının, bu durumda etkili olduğunu tahmin ediyorum. Dahası bu tercihin yerinde bir seçim olduğunu düşünüyorum. İyiliğin kötülüğe karşı üstün gelişinin kaba kuvvete bağlandığı

pek çok çizgi romanın yanında, *Siri'nin Maceraları* dostluğu ve akli öne çıkarıcı tutumuyla farklı bir yerde duruyor. İçerdiği çocuksu saflıkla okurunun içini ısıtan çizgi roman, küçük yaş okur grubu için önemli bir boşluğu dolduruyor. Tabii bu söylediğim, her yaş okurun bu kitapları severek okuyabileceği gerçeğini de karartmamalı.

Gerek kitaplarda akan maceraların içeriğinde gerek kitapların sonuna eklenen özel bölümlerde, Vikingler ve yaşadıkları döneme dair çeşitli bilgilerin paylaşıyor olması da çizgi romana değer katan şeylerden biri. Öte yandan belki de kitapların en öne çıkarılması gereken yanı, *Siri'nin* bir kız

çocuğu olması. “Vikingler” çizgi filminde ya da pek çok benzeri çizgi roman, roman vb. eserde başkahramanı erkek çocuklar olan maceralara tanık olmaya alıştığımız. Myström ve Demervall'in bu rolü bir kız çocuğuna vermiş olmaları önemsedğim bir tercih.

İSTANBUL'DAN BİRKA'YA DOLU DOLU MACERA

Serinin ilk kitabı *İmparatorun Hazinesi*, Türkiyeli okurlar için bir sürpriz içeriyor. Kitaba konu olan hikâyeye İstanbul ev sahipliği yapıyor. Vikinglerin, Miklagård (Büyük Şehir) dedikleri İstanbul'a yelken açıp İmparatora, içinde ne olduğunu bilmedikleri

değerli bir kutu ulaştırma görevini üstlenen kahramanlarımız, şaşkın ve beceriksiz kötü adam İvar'ı atlatıp tek parça hâlinde evlerine dönmeyi başarırlar. Bu macera sırasında, bugün Sultanahmet Meydanı olarak bildiğimiz alanda bulunan Hipodrom'da heyecanlı bir atlı araba yarışına da tanıklık etmek mümkün.

İkinci kitapta ise 790 yılında kurulan ve İsveç'in ilk şehri olduğu söylenen Birka'ya gidiyoruz. Siri ve Zack, burada gerçek bir tarihi kişilik olan Fransalı keşiş Ansgar'la birlikte bir hazine avına çıkarlar. Elbette İvar da bir şekilde olaya dâhil olur ve aksiyon başlar. Hikâyenin sonunda hazinenin (o dönem için maddi anlamda da çok değerli olduğu bilinen) zamanında Ansgar'dan çalınan kitaplar olduğu anlaşılır.

Siri ve Zack'in yeni maceralarının yolda olduğu müjdesini de vererek yazıyı burada bitirelim. ■

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★☆☆

Öykünün özgünlüğü ★★★★★★★★★★☆☆☆☆

Grafik tasarım ve baskı kalitesi ★★★★★★★★★★☆☆

Pergamon'un Sokaklarında, Kültür Mirasının Peşinde

Pergamon'un Kayıp Hazinesi, adıyla, İskenderiye Kütüphanesi'yle rekabet eden ancak koleksiyonunun bir bölümü kaybolan ünlü Pergamon Kütüphanesi'ne de işaret ediyor. Hazine denilince akla ilk gelen şey olmasa da roman, kayıp kitapların hazine değerinde olduğunu hatırlatıyor.

Pergamon'un Kayıp Hazinesi

Nesibe Çakır

Resimleyen: Yusuf Tansu Özel

Editörler: Mehmet Erkurt, Ceylin Aksel

Can Çocuk Yayınları, 192 sayfa

Yazan: Sema Aslan

Arkeolog-yazar Nesibe Çakır, 2014 yılında UNESCO Dünya Mirası listesine giren Bergama'yı hem ana mekân hem de başlıca karakter olarak konumlandığı *Pergamon'un Kayıp Hazinesi* romanında, antik kent ve ünlü Pergamon Kütüphanesi hakkında birçok bilgi paylaşıyor; merak ve heyecanı diri tutarak okurunu bir maceraya sürüklüyor. Çocuk edebiyatının bir kente, kentin tarihine titiz bir yaklaşımla, canlı bir dille ve sarkmayan, taşmayan kurgusuyla eğilen örneği olarak *Pergamon'un Kayıp Hazinesi*, her yaşta okurun ilgiyle okuyacağı bir roman.

Ataları Pergamon'un kurucularına dayanan Arete, devesi Roksan'ın sırtında dar sokaklardan geçerek, bir zamanlar ninesi ve ağabeyiyle birlikte yaşadığı 300 yıllık büyük evin önüne durur. Bu an, Arete'yle tanıştığımız andır. Henüz 12 yaşındaki Arete, ninesinin rehberliğinde yararlı bitkilerin, şifalı otların dünyasına girerek, bugün doğal kozmetik dediğimiz malzemeleri atölyesinde üreten yaratıcı, zeki bir kız çocuğu. Sanat eserlerine ilgi duyan ve alanında uzmanlaşan abisi Kidas gibi o da bir süredir Prokonsül Fabius Pictor'un eşi Crispina için çalışmaktadır. Roma'dan atanan Asya eyaleti valisi Fabius Pictor'un görev yeri, esas olarak başkent Ephesus olsa da eşi Crispina, Pergamon'da kalmayı tercih etmiş ve Tomyris Nine'yle torunlarının yaşadığı eve konmuştur. Hikâye belki tam da bu

nedenle eve yakın bakışla açılıyor. Arete'yle birlikte avluyu seyrediyor, mermer sütunların ardından etrafı inceliyor, zeytin dallı kabartmalı desenlerle işlenmiş meşe kapıdan geçiyoruz. Evin bir yabancı tarafından işgal edilmesi, Arete'nin sinirini neredeyse roman boyunca hoplatacağından, biz de o eve ve evin içinde neler olup bittiğine sayfalarca yakından bakıyoruz.

Arete ve ailesi, hem akropolise hem de aşağı kente ve pazara yakın olan bir eve yerleştiklerinden bu yana, Arete'nin aklını kurcalayan bir soru var: Crispina neyin peşinde? Evin her tarafını kazdıran, oyduzan Crispina, illa ki bir şeyin peşinde. Evin hemen arka sokağına, zamanında kent trafiği rahatlasın diye Tomyris Nine tarafından kamuya bağışlanan alanda bir hamam inşaatına bile başlanmış! Niyetini ilk birkaç hafta gizli tutmayı başarmış olsa da kısa sürede Crispina'nın neyin peşinde olduğunu öğreniriz; en azından kirli işler döndüğünü anlarız. Crispina'nın sanat danışmanını olarak tuttuğu Kidas'ın sözleriyle: *“Orası hemen hamam olarak kullanılmayacak. ...geldiğinden beri topladığı sanat koleksiyonu eve sığmadığından yeni bir alana ihtiyacı var. (...) Kaç yüzyıllık eserleri gözü önünde, eve yakın bir yerde biriktirecek.”*

Pergamon'a ait tarihi eserleri toplayan ve eşinin görev süresi tamamlandığında dönecekleri Roma'ya götürecek olan Crispina, aslında daha büyük bir şeyin peşindedir: Pergamon'un kayıp hazinesi!

Bu noktada sahneye kütüphaneci çırağı Plin girer. İmparator Hadrianus tarafından Küçük Asya eyaletinin kütüphane sorumlusu olarak Pergamon'a atanan, babası Prokurator Julius Perperna ile birlikte kente taşınan Plin, kütüphaneci çırağı olsa da esasında mimarlığa meraklıdır. Kentin mimari

zenginliği, neredeyse bir açık şantiye hâlinde oluşu, yapı ve sokakları yakından izleme olanağı Plin'i etkilediği gibi, Plin'in gözünden ve dilinden (yazar, Pergamon'u anlatırken sanat eserlerinden pazar yerine, mimariden günlük yaşamın ritüellerine geniş bir bilgi birikimini okuruyla paylaştığı için) okuru da etkiler.

Dönelim Pergamon'un kayıp hazinesine. Tomyris Nine'nin büyük büyük dedesinin babası, meğer Pergamon'un son kralının hazinedarıymış. Krallık, vasiyetle Roma'ya bırakıldığında hazinedar, hazineyi ve hazine envanterini saklamış. Tomyris Nine'nin kendisinin bile pek az bildiği bu hikâye, Crispina'nın hazineye göz koymasıyla açığa çıkar. Bu noktada Arete, Kidas ve Plin, Tomyris Nine'nin öncülüğü ve Prokurator Julius Perperna'nın desteğiyle kayıp hazinenin peşine düşer. Elbette onu Crispina'dan önce bulmak ve Pergamon'un mirasını Pergamon'da korumak için.

Pergamon'un Kayıp Hazinesi, adıyla, İskenderiye Kütüphanesi'yle rekabet eden ancak koleksiyonunun bir bölümü kaybolan

ünlü Pergamon Kütüphanesi'ne de işaret ediyor. Hazine denilince akla ilk gelen şey olmasa da roman, kayıp kitapların hazine değerinde olduğunu hatırlıyor. Keza zeytin ağaçlarının miras değerini de.

Son sayfaları “Tarihi Not” başlığına ayrılan kitap, sayfaları boyunca zaten bu beklentiyi doğrular: Pergamon Krallığı'nın tarihçesi, kişiler, olaylar, ritüeller hakkında kısa bilgiler ve kuşkusuz bir sözlük, kitabın sonunda, bir ödül gibi okurunu bekliyor. ■

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★☆☆

Kurgunun tutarlılığı ★★★★★★☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★☆☆☆☆

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★★☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★★☆☆

Hikâye çalan hayat çalar

Edebiyat içerisinde edebiyatı konu edinmek son derece riskli bir tercih. Ama John Boyne'un sanat ve yayıncılık alanlarına dair biriktirdiği çok Ŗey olmuş besbelli. Yazarlar ve editörler arasındaki kaypak ilişkiler yumağı, güç dinamikleri, yarışmaların, ödüllerin ikiyezlülük ve çıkar kokan kulisleri olanca sahtekârliğı içerisinde karşımızda.

Yazan: Karin Karakaşlı

Gökyüzüne Uzanan Merdiven

John Boyne

Türkçeleştiren: Emili İlemre

Editör: Ayşegül Utku Günaydın

Delidolu Yayınları, 376 sayfa

Yazmanın özü hikâye anlatmaktır benim için. Sesleri işitilir kılmak; canlıları, nesnelere, dünyayı ve olmayan âlemleri görünür kılmak. Hayata yaklaşmak. Hayatı çoğaltmak. Peki hikâyesi ve hayal gücü olmayan bir insan yazar olmaya karar vermişse ne yapar? Anlatacak hikâyesi olmadan niye yazar olmak ister ki zaten, diye sorabilirsiniz. Ama o hem ödüller alan hem çok okunan bir yazar olmayı çocuk yaştan kafasına koymuş bir kere. Dolayısıyla soru sorabilecek bir alan yok. Onun bu uğurda yapacaklarını izlemek var sadece. John Boyne'un *Gökyüzüne Uzanan Merdiven*'i (*A Ladder to the Sky*) eşliğinde.

1971'de Dublin'de dünyaya gelen John Boyne, sinemaya da uyarlanan ve Auschwitz Toplama Kampı komutanının oğlu Bruno ile kamptaki esir çocuklardan biri olan Schmue'l'in gözünden Nazi dönemini anlatan *Çizgili Pijamalı Çocuk* romanıyla büyük yankı uyandırdı. Boyne'un özellikle savaş dönemleri ve bu zor zamanların insan hakikatine dair ortaya koyduklarıyla büyük derdi var. Çocuk ve gençlik alanındaki kitapları Tudem Yayınlarından çıkan, yetişkinler için külliyatı da DeliDolu'nun etiketiyle basılan John Boyne; Emili İlemre'nin akıcı çevirisiyle bu kez de yazar olarak tanınıp başarılı olma hırısı uğruna dünyaları yakabilecek Maurice Swift'i getiriyor karşımıza.

İngiltere'nin Yorkshire'ında tesisatçı bir babanın oğlu olarak doğmuş Maurice Swift, yakışıklılığı ve

cazibesıyla kadınları ve erkekleri kolaylıkla etkisi altına alabilen bir karakter. Babasının IRA bağlantısı dolayısıyla yeni geldiği sınıfında dışlanan küçük Henry ile insanların hayat hikâyelerini, anılarını birer malzeme olarak toplayıp kendine mal etme alışkanlığına giren Maurice, sonrasında hırsızlığı kelimenin tam anlamıyla kötücül bir sanat hâline getiriyor.

John Boyne, “Duvar Yıkılmadan Önce”, “Kabile İnsanları” ve “Başkalarının Hikâyeleri” başlıklı üç ana bölümde kurduğu romanında, her seferinde anlatıcı sesi değiştirerek bir prizma etkisi yaratmış. Zaten kitabın olağanüstü hikâyesi bir yana, baştan sona bir romancılık dersi olduğunu da söyleyebiliriz. Vurucu, çoğu kez yıkıcı diyaloglar, son sayfanın son satırına kadar süregiden gerilim ve merak unsuru, âdeta desen gibi dokunmuş olay örgüsü, hikâye içinde hikâye tekniği, derinlikli karakterler, özenle çizilmiş atmosfer, zamanda ileri geri sıçramalar ve sorgulatan bir kara mizah okurun nefesini kesiyor.

Sırları konuşuran adam

1988’de genç Maurice’in garson olarak çalıştığı Batı Berlin’deki Savoy Otel’de başlıyor hikâyemiz. Anlatıcı, başına geleceklerden habersiz, ödüllü kitabının ve ileri yaşta gelmiş şöhretin tadını çıkararak yazar Erich Ackermann kısa sürede bu çekici ve edebiyat âşığı genç erkeğin etki alanına giriyor. Onu kendisiyle birlikte okuma turnelerine götürüyor ve kanatları altına alıyor. İşin ironik yanı Maurice’e verdiği tavsiyenin kendi sonunu hazırlayacak olması: *“Herkesin bir sırrı vardır. Hepimizin geçmişinde anlatmak istemediğimiz şeyler vardır. Berlin’e döndüğünde lobide bir etrafına bak ve kendine sor: Bu insanlar, onlara dair neyi bilmememi isterdi? Hikâyeyi bulacağın yer orası işte.”* Zira Maurice Swift, Ackermann’ın II. Dünya Savaşı dönemine denk gelen ilk aşkı Oskar’ı ve karanlık sırrını romana çevirmekten, bunun da Ackermann’ın hikâyesi olduğunu dünyaya ilan etmekten çekinmeyecek biri. İlk başarısına koşarken, ardında da ilk kurbanının enkaza dönmüş hayatını bırakıyor. Ardına bile bakmadan hem de.

Derken hemen kendisine ABD bağlantısı sağlayacak olan bir başka deneyimli yazar, kurbanı Dash Hardy’yi buluyor. İkili Amalfi’de, edebiyat yayıncılık alanının efsanesi Gore Vidal’i ziyarete gittiğinde, Vidal’in bakış açısından anlatılan bir ara bölümle ilk kez Maurice’in hırsını ve oyunlarını çözen biriyle tanışmanın kısacık hazzını yaşıyoruz. Kısacık diyorum, zira sırada, zamanda bir sıçramayla beşinci evlilik yıl dönümlerinde, bize kendi Maurice’ini anlatan genç yazar Edith var. Kendisinin aksine ilham ve hayal gücüyle dolu bu yazar eşe, Maurice’in ne gibi manipülasyonlarda bulunacağını ve bir roman uğruna kötülüğü nerelere vardıracağını varın siz düşünün.

Kefaret mi demiştiniz?

Son bölümdeyse iyice günümüze yaklaşarak Maurice Swift’i kendi sesinden dinleme imkânımız oluyor. Vicdan kavramından yoksun, suçluluk kelimesine yabancı, narsist ve psikopat mı sosyopat mı olduğuna karar vermeye çalıştığımız Maurice’i, ölen oğluna benzeyen biyografi yazarı genç Theo Field’in karşısında, ilk kez anlattırarak değil anlatan olarak izlerken ilahi adalet gelir mi diye bekliyoruz.

Edebiyat içerisinde edebiyatı konu edinmek son derece riskli bir tercih. Ama John Boyne’un sanat ve yayıncılık alanlarına dair biriktirdiği çok şey olmuş besbelli. Yazarlar ve editörler arasındaki kaypak ilişkiler yumağı, güç dinamikleri, yarışmaların, ödüllerin ikiyüzlülük ve çıkar kokan kulisleri olanca sahtekârlığı içerisinde karşımızda. Boyne, kara mizahını da en çok bu alanda konuşuruyor.

Dikkatli okurlar son bölümde bazı ipuçları yakalasa da *Gökyüzüne Uzanan Merdiven*’de Maurice Swift’in kefaretiyle huzur bulmayı ümit eden vicdanlar için acı bir sürpriz daha var. Yazarın tabiri caizse son ters köşesi. Çünkü tanıklık ve sessiz suç ortaklığı da bedelini ister. Ve emin olun John Boyne hepimize o bedeli incelikle ödetecek. ■

Dilin açıklığı ve akıcılığı	★★★★★★★★★★★★
Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı	★★★★★★★★★★★★
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★★★★★★★★★☆
Redaksiyonun titizliği	★★★★★★★★★★★★☆

Sadece bir tohum!

Sadece bir tohum deyip geçmemeyi, dahası sadece bir tohumdan geldiğimizi hatırlatan keyifli öykü.

Yazan: Olcay Mağden

Hediye Tohum

Gilles Abier

Türkçeleştiren: Elif Aksu Kaya

Resimleyen: Çağla Yiğit

Editör: Sedat Barkın

Uyurgezer Kitap, 64 sayfa

Çocuklar için doğum günleri sihirli anlardır. Koca bir yıl hasretle bekledikleri, geri saydıkları, üstünden sadece bir gün geçmişken bekleyecek upuzun bir seneye yeniden karşı karşıya kaldıkları için hüzne boğuldukları ve bir sonraki gün yine aynı heyecanla beklemeye koyuldukları bir yirmi dört saat. Biz yetişkinlerin aksine onlar için yaş almanın bir önemi yoktur. Gelecek hediyeler, bir gün boyunca herkesin göz bebeği olmak, işte bunlardır doğum günlerini onlar için cazip kılan. Ve bana kalırsa doğum günlerine hak ettikleri değeri verebilen de yine çocuklardır. Bizler gündelik hayatlarımızın koşturmacasında dünyaya gelişi günümüze, varlığımızın imzasını zamana ve mekâna ilk adım atışımıza nedense önem vermeyiz. Çoğu zaman sıradan bir gün gibi gelip

geçmesine izin veririz, oysa küçücük bir beden boyundan çok daha büyük işlerin altından kalkabileceğinin kanıtıdır doğum. Dolayısıyla ne zaman köşeye sıkışsak, başarısızlık hissi ne ara kapımıza dayansa dönüp de bakmamız gereken andır.

Ve belki de küçük bir çocuğun heyecanı ile kutlanması gereken vakittir.

Uyurgezer Kitap etiketiyle yayımlanan Gilles Abier imzalı *Hediye Tohum* kitabı da böyle bir doğum günüyle başlıyor: On yaşındaki Igor'un doğum günüyle. Biraz bencil, kendinden başkalarını pek önemsemeyen, kız kardeşi ondan bir iyilik istediğinde onu ancak ve ancak pazarlık karşılığında yapan, hatta kendi çıkarını en yakın arkadaşının mutluluğunun önüne koyan bir çocuk Igor ve ertesi gün doğum günü. Annesi onun için müthiş bir parti düzenlemiş ve gelenler ona bir sürü hediye getirmiş. Ancak bu kez hediyelere ulaşmak öyle kolay olmayacak, çünkü Igor'un dedesi hepsine el koymuş durumda. Igor'un hediyelerine kavuşması için dedesinin tek bir şartı var: Bir tohumu yetiştirmek, onun filizlenmesini ve daha sonra da meyve vermesini sağlamak. Igor duyduklarına inanamaz. Oysa bu günü nasıl da ipe çekiyor, alacağı oyuncakların hayalini kuruyordu. Ama şimdi beklemek zorundaydı, hem de ne kadar bekleyeceğini bilmeden. Daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı, bir meyvenin nasıl yetiştiğini, bunun için neler yapması gerektiğini bilmiyordu ki.

Derken Igor bir şey fark ediyor. İyilik yaptıkça tohum da yavaş yavaş filizlenmeye ve hızla büyümeye başlıyor. Tıpkı bir doğum ânı gibi bu an da büyüleyici ve Igor ilk defa kendinden başka bir canlıyı düşünmenin ne kadar güzel bir his yarattığının farkına varıyor. Böylece küçücük bir tohum aracılığıyla başka insanları önemsemeyi, sabretmeyi, paylaşmayı, dostluğu, nezaketi ve en nihayetinde aile olmayı öğreniyor. Doğanın o mucizevi döngüsü ufacak bir çocuğu alacağı hediyelerden daha çok sevindiriyor.

“Ne kadar da güzel!” çiçeğin görkemli güzelliği gözlerini kamaştırmıştı. Öyle kavruk bir tohumdan böyle göz alıcı bir çiçeğin çıkabileceği hiç aklına gelmezdi... Hafifçe şekerli, çok hoş bir aroma burun deliklerini gıdıkladı. Burnunu bu taçyapraklarına gömüp saatlerce öyle kalabilirdi... Igor dedesine yaklaştı ve meyveyi nazikçe kopardı. Hiç duraksamadan ısırarak için içini çekti. Kız kardeşinin istekli bakışlarını görünce tatması için meyveyi ona uzattı.”

Çağla Yiğit'in resimlediği, Elif Aksu Kaya'nın çevirisiyle Türkçeye kazandırılan bu kitap, bir çocuğun doğum gününden hareketle başlayıp bir keşif hikâyesine dönüşüyor. Yine aynı çocuğun doğayı, sevginin gücünü keşfine. Üstelik kitabın çocuklara bir de sürprizi var: Her biri kendi keşiflerini yapabilsinler diye kitabın sonunda onları zarf içinde tohumlar bekliyor: Domates, biber, kavun, karpuz, kabak ve roka tohumları. Ve bir de atalık tohum hakkında bilgi. Atalık tohumun ne olduğu ve önemi her birimizin gelecek kuşaklara anlatmakla yükümlü olduğu konulardan biri ve burada da güzel bir notla aktarılmış: “Ata tohum, insanlığın binlerce yıllık tarım serüveninin günümüze uzanan mirasıdır. Hep birlikte tarımı, tohumu gençleştirmek, geleceğe sağlıklı ve güvenilir gıdalar miras bırakmak dileğiyle...”

Sadece bir tohum deyip geçmemeyi, sadece bir tohumdan geldiğimizi hatırlatan keyifli öykü. ■

Dilin akıcılığı ve açıklığı ★★★★★☆☆

Kurgunun tutarlılığı ★★★★★☆☆

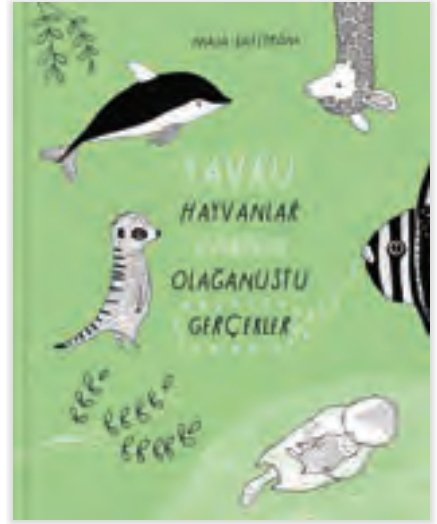
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★☆☆

YAVRU HAYVANLAR HAKKINDA OLAĞANÜSTÜ GERÇEKLER

Bu kitapta bazı olağanüstü hayvanlarla onların yavruları hakkında olağanüstü gerçekleri bulacaksınız. Hayvanlar âleminin ne kadar heyecan verici olduğunu bir kez daha anımsamak için bir fırsat sunan, Yavru Hayvanlar Hakkında Olağanüstü Gerçekler, her kitaplıkta bulunması gereken bir kaynak.

Maja Säfström'ün özgün desenleri, eğlenceli metni ve Zeynep Tamer'in İsveççe aslından çevirisiyle...

Beklenmedik bir macera ve küçük, tatlı bilgelikler

Aksi bir büyükanne, İnternet bağlantısından uzak günler ve kırsalda üstlenilen sorumluluklar ne ara yazıya dair özlenecek anılara dönüştü? *Kuzeyde Bir Yaz*, üç kardeş ve anneannelerinin değişim hikâyesi; tabii art arda gelişen gizemli olaylar da işin tuzu biberi.

Yazan: İtir Yıldız

Kuzeyde Bir Yaz

Kirsten Boie

Türkçeleştiren: Aylin Gergin

Editör: Müren Beykan

Günışığı Kitaplığı, 284 sayfa

Anneanne yanında geçirilecek bir yaz tatili, başta kulağa hoş gelebilir. Ancak ya bu anneanne, üst jenerasyonlara cömertçe atfedilen, alışıldık “tonton”, “pamuk gibi” sıfatlara yahut torunlarını şımartmayı seven, “şefkatli mi şefkatli” imaja hiç uymuyorsa? Üstelik, şehirde doğmuş üç kardeşin -Martha, Mikkel ve Mats’ın- o güne dek hiç de aşına olmadıkları bir yerde, kırsalda, İnternetin ve hatta telefonun bile olmadığı bir evde yaşıyorsa? Anlayacağınız üzere kardeşlerin uyum sağlaması gereken pek çok şey var; ah bir de “kendi işini kendin gör” yaşam biçimi içinde üstlenmeleri gereken sorumluluklar. Kabul etmek gerekir ki, o güne dek yaşadıklarından farklı bir yaz tatili bu.

Çocuk ve gençlik edebiyatı alanındaki eserleriyle Almanya’da pek çok prestijli ödülün sahibi olan Kirsten Boie, dilimize çevrilen son kitabı *Kuzeyde Bir Yaz* ile de 2018 Zürih Çocuk Kitabı Ödülü’nü kazanmış. *Şanslı Aile*, *Arkana Bakma*, *Karaca Olmak İsteyen Tilki* yazarın Günışığı Kitaplığı tarafından yayımlanan diğer kitapları.

Kitapta, üç kardeşin şehirli yaşamlarının ve aile içindeki alışkanlıklarının, anneannelerinin kasa-badaki evinde geçirmek zorunda kaldıkları birkaç hafta içinde nasıl değişime uğradığını okuyoruz. Kardeşlerin en büyüğü olan Martha’nın gözünden aktarılan hikâye, eğlenceli diyaloglar ve yeni karşılaşmalardan doğan farklı bakış açıları sunarken;

sıradan, basit bir yaşamın içinde yerine getirilmesi gereken sorumlulukların yanında rutinden alınabilecek doyuma da işaret ediyor. İçinde yüzmeye alıştıkları bu sakin günler, yeni arkadaşlar ve arka planda ilerleyen gizemli olaylar dizisiyle hız kazanıyor.

Bazen kötü haberler, güzel bir şeyin başlangıcı olur. Sadece o zaman bunu bilemezsiniz.

Büyükanne Inge, yazın turist kaynayan, kışınsa ıssızlığa bürünen bir kasabanın karşı kıyısında konumlanan eski bir evde yaşıyor. Kitabın sonunda öğrendiğimiz bir sebepten ötürü, kendi kasabasıyla muhabbetini kesmiş; kıyının ucunda, bahçesinde kazları, tavukları ve çiçekleriyle bir başına yaşayan bir kadın. Alışverişini “Denizlerin Korkusu” isimli teknesine atlayıp karşı kıyıdaki kasabadan yapıyor. Bahçesindeki meyvelerden reçeller kaynatıp, yine bu kasabadaki dükkanlara satarak geçimini sağlıyor.

Şehirden gelen turistlerin “otantikliğine” kapıldıkları, kasaba havasını koruyan, tamamen yerel işletmelerin sıralandığı nostaljik bir yerleşim yeri burası. Kasabayla arasında bir tekne mesafesi bulunan Inge’nin evinde ise misafir, istese de istemese de “umduğunu değil, bulduğunu yemek” zorunda. Yeni nesil annelerin -Martha, Mikkel ve Mats’ınki dâhil- pek tasvip etmeyecekleri, birkaç gün üst üste karbonhidrat beslenmesi, Inge’nin düzeninin normal. Sabah ekmek dilimlerinin üstüne reçel sürülerek başlayan gün, akşam ve ertesi akşam haşlanmış patates, yumurtalı patates ve sonraki akşam yine sade haşlanmış patatesle devam edebilir. Canı sıkılan, kırmızı ya da mavi tükenmez kalemle beyaz kâğıda resim çizebilir (kâğıtları idareli kullanmak kaydıyla ve neyse ki tek seçenek bu değil), kitaplıktan kendine bir kitap seçebilir, kazları besleyebilir, yalın ayak iskeleye gidip dönebilir (tuhaftır ki anneanne “oraya gitme!”, “aman düşersin!” gibi ünlemlere pek başvurmuyor) veya inekleri izleyebilir.

Inge, biraz da içinde bulunduğu şartların sertleştiği aksi bir karakter olarak karşımıza çıkıyor. Torunlarını şımartmayan, mesafesini koruyan

ve onları kendi rutinine dâhil eden bir anneanne figürü. Mats’ın, henüz yeterince iyi tanımadığı için ona bir süre “Bayan Anneanne” diye hitap etmesine şaşmamalı. Öte yandan, Inge’nin çocukların gelişiminde önemli bir rolü var. Onları “çocuk yerine koymadan” ve fazla korumacı davranmadan iletişim kuruyor. Serüvenler, heyecanlar, terslikler ya da sıradan bir günün uğraşları, çocukların yeni beceriler geliştirmelerini sağlamakla kalmıyor; onları işleri bölüşmeye, kimi zaman aza kanaat getirmeye, bazen risk almaya ve yanındakileri kollamaya, bazense çözüm yolları aramaya itiyor. Ya anneanne? Onun da ufaklıklardan öğreneceği pek çok şey var.

Kirsten Boie, doğal kalmış yerlerin her an ve hızla “bozulma” tehlikesiyle karşı karşıya olduğu meselesini arka planda işlerken, şehirli insanın mahrum kaldığı, belki gittikçe unuttuğu telaşsızlık hâline, kitabın farklı bölümlerinde yinelediği çayırdaki otlayan inekler tasviriyle vurgu yapıyor. Ergenlik döneminin başındaki Martha’nın, günün her saati doğanın kendi hâlindeki güzelliğini keşfettiği satırlarda, her okuru faklı bir çağrışımla ziyaret edebilecek imajlar gizli. Gece, herkes uyuduktan sonra kapının önüne çıktığında, “Neden bunu daha önce yapmadım ki?” diye düşünüyor ve bilmediği bir şeye karşı özlem duyuyor. Gerisini kitap anlatsın: *“Bu özlemin daima, güzelliğin verdiği dayanılmaz mutluluk sırasında ortaya çıktığını artık biliyordum. Geceleri dışarıda hiçbir şey yapmadan öylece oturmak ve izleyip dinlemek... ‘Dünya o kadar güzel ki,’ diye düşündü, ‘bunu daha önce hiç fark etmemişim.’”*

Kitabı, yalnız çocuklar için değil her yaşta okur için okumalık kılan biraz da bu, anneanne Inge’den tutun küçük Mats’a kadar herkesin büyüme hikâyesi satır aralarında karşımıza çıkıyor. Küçük, tatlı bilgelikler, hem aksiyonun göbeğinde hem yalın ayak çimenlerde yürüyen bir çocuğun sevincinde ruhumuza işliyor. ■

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★★★★★

Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı ★★★★★★★★★★

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★★★★★★☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★★★★★★

Aşkın yaşı olmaz.

Dedesinin hayatında kendisinden başka birinin olmasını ihanet gibi gören Cudi, en sonunda onun da kendine ait bir hayatı olduğunu ve bunu istediği kişiyle paylaşabileceğini öğrenerek biraz daha büyüyor.

Dedemin Sevgilisi

Hilal Gürsu

Resimleyen: Müjde Başkale

Editör: Ümit Mutlu

Tudem Yayınları, 104 sayfa

Çocukken ömrümüz çok uzun görünür bize. Hiç yaşlanmayacağımızı, hayatımızın hep aynı şekilde devam edeceğini sanırız. Ailemiz hep aynı şekilde ilgilenecektir bizimle, hatta belki varlık

Yazan: Sanem Erdem

amaçları bile budur bize göre; tecrübesizliğimizden ve bilgisizliğimizden dolayı hayatın döngülerinin farkında olmayız. Küçük yaşlarda kızılı erkekli birbirimizden kaçmış, iğrenmişizdir belki; biraz büyü-yüp aşkı keşfettiğimizde ise bu duygunun, hatta bu içgüdünün sadece genç insanların sahip olabileceği bir şey olduğunu sanmışızdır. Hayatı durduğumuz yerden ibaretmiş gibi görmek sırf yaşla ilgili bir görme bozukluğu değil tabii ki; hangi yaşta olursak olalım açık bir zihne sahip olmadığımız sürece durduğumuz yerde kalmaya mahkûm oluruz zaten.

Dedemin Sevgilisi adlı kitabımızın kahramanı Cudi, 8 yaşında bir çocuk olduğu için doğal olarak açık zihinli olmasına rağmen, dedesinin sevgilisi olmasını kabul etmeye bir türlü yanaşmaz. “Benim için dede, evde oturan, kahvehaneye gidip arkadaşlarıyla çay içen yaşlı bir insandır. Ve kesinlikle sevgilisi olamaz!” diye düşünür; ona göre yaşlı insanların sevgilisi olamaz. Dedesinin aşk hayatına itiraz etmesi biraz da kıskançlıktan aslında; beraber yaşadığı dedesi artık onunla değil, sevgilisiyle daha çok vakit geçirmektedir. Dede ve Cudi kendisini kabullenmediği için isimsiz olan sevgilisi, onu da planlarına dâhil etmeye, kekler ve güzel yemeklerle gönlünü kazanmaya çalışırlar ama bizim oğlan sonuna kadar bu durumu reddetmeye kararlıdır. En iyi arkadaşı Ferdi’nin ağabeyi Kerim’den, ilişkiler hakkında akıl almak ister; onun ilişkileri en fazla üç ay sürdüğü

için dedesinin ilişkisinin de sona ermesini bekler. Hatta dedesinin ilişkisini türlü türlü girişimlerle kendince sabote etmeye bile kalkar ve bu uğurda kendine yeni bir yoldaş bile edinir. Cudi'nin çabaları boşa gitmez elbette ve hiç ummadığı bir biçimde kazanan yine kendisi olur.

Hilal Gürsu'nun kaleme aldığı *Dedemin Sevgilisi*, bir büyüme hikâyesinden ziyade, kahramanının büyüme sürecine ait bir kesit olarak tanımlanabilir. Hikâyenin başında dedesinin hayatında kendisinden başka birinin olmasını ihanet gibi gören Cudi, en sonunda onun da kendine ait bir hayatı olduğunu ve bunu istediği kişiyle paylaşabileceğini öğrenerek biraz daha büyüyor çünkü. Ya da evden kaçmaya niyet edip de kendisini huzurun önünde bulduktan sonra, yaşlılığın nasıl bir şey olduğuna dair bir fikir edinmeye, yaşlılara dair önyargılarını yavaş yavaş geride bırakmaya başlıyor. Önceden Ferdi ile hayvanları kurtaran ve bu uğurda türlü türlü maceralar yaşayan Cudi'nin yaşlılarla da arkadaşlık etmeye başlaması ona yeni bilgiler katıp, yeni ufuklar açıyor. Dedesinin hayatında sadece kendisi varken alıştığı o rahat düzen bozulduğu için doğal olarak huzursuzluğa kapılan ve değişikliğe direnen Cudi, yeni hayatının aslında ondan bir şey eksiltmeyeceğini, aksine yeni zenginlikler katacağını ancak sonradan fark ediyor. Mesela

inadını kırmayıp dedesinin sevgilisini tanımaya tenezzül etmediği için, kadının doktor olduğunu ancak ayağını çatlattığı zaman öğreniyor. Bu kaza sonucu baston kullanmak zorunda kalması da onun yaşlıların iç dünyasına bir nebze daha yaklaşmasına vesile oluyor bir bakıma.

Hikâye, Cudi'nin perspektifinden, birinci tekil şahıs kullanılarak anlatılıyor; güzel, derli toplu ve akıcı bir dile sahip. Yaşlılık teması duygusallık açısından aşırıya kaçmaksızın, olumlu ve sevgi dolu bir yaklaşımla ele alınırken, çocukluğun heyecanı ile yaşanan maceralar da hikâyeye hareketlilik kazandırıyor. Aslında aynı şeyi, yani yalnız kalmamayı isteyen Cudi ve dedesi ile insan ömrünün iki uzak evresi arasında pek bir fark olmadığı, insani ihtiyaçların yaşla birlikte değişmediği gerçeği de gözler önüne seriliyor.

Dedemin Sevgilisi, daha küçük yaşlardan itibaren edebiyata ve yazarığa merak saldığını ifade eden Hilal Gürsu'nun beşinci çocuk kitabı.

Radyo programcılığı ve iletişim danışmanlığı yaptıktan sonra iletişim alanındaki tecrübesinden, yazdığı çocuk kitaplarında faydalanmaya başlamış. Kitabın çizimleri ise yazarın daha önce de birlikte çalıştığı Müjde Başkale'ye emanet. Ana karakterlerin kuru kalemle çizildiğini düşündüğüm hafif kırık ve çocuksu figürleri, kullanılan dingin renklerle bir araya gelerek hikâyenin ruhuna uygun bir görsel dil yaratmış; denize bırakılan beyaz güllerin olduğu bir buçuk sayfalık resmin renklerini özellikle beğendiğimi de eklemek isterim. ■

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★★★★★

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★

Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı ★★★★★★★★★★

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★★★★★★

Haydi uçuşana!

Kanat aynı kanat, uçmak bildiğin uçmak demeyin sakın!
Her kuşun farklı bir uçuşu, bambaşka bir öğrenme süreci,
benzersiz bir öğretmeni var.

Yazan: Adnan Saracoğlu

Leylekler Uçarken

Süleyman Bulut

Resimleyen: Seçil Çokan

Yayıma Hazırlayan: Fuat Altay

FOM Kitap, 64 sayfa

Ormanlar, dağlar, dereler, ovalar, kuşlar, kurtlar, ayılar, börtü böcek, toprağın altı, göğün üstü derken yüz yılı aşkın sürede binlerce çocuk edebiyatı örneği gelivermiş dünyaya. Dekor belli, karakterler tanış iken, yük hep yazarın hünerli ellerine kalmış. O yazar ki -ne çok öğretici ne çok basmakalıp- çocuğun merakını kaşıyıp neşesini gıdıklasa; üstüne de sahiciliği yavanlıktan kurtarırverse, yüce çocuk konseyinin sevip saydığı yazarlar arasına zıplayıverecek. Aksi durumsa çok fena! Bekleyen büyük ceza: On binlerce benzerinin arasında okunmamak. Sayfaların kale kapıları gibi zor açılması; dirim dolu günün ilk

saatlerinde seksen sekiz kez esnemeler... Demiştım işte size, çok fena!

Süleyman Bulut, çok uzun zamandır envai çeşit konuda yazan, yaşlanmayan, paslanmayan, okura güven veren ustalardan. Yine de *Leylekler Uçarken* kitabını okurken şunları düşünmeden edemedim: Çok başarılı benzerleri-

ne rağmen okur neden özellikle bu kitabı okumalı? Kısa bölümlerle ilerleyen kitabın her bölümü yeterli doyumu sağlıyor mu? İllüstratörün çizimleri, oldukça klasik ve pastoral tonlardaki metinle uyumlu mu?

Çocuk edebiyatına kafa yorduğum yaklaşık on senede, her zaman iyi yazarların kendilerini zorlamaları gerektiğini düşündüm. Birkaç gecelik yoğunlaşmayla kurabileceği ve yeni yazarların önünü tıkayabileceği harcıalem metinler yerine, canla başla, oyunbazlık ve gönüldaşlıkla varolacağı çelimli anlatıları yakıştırdım hep onlara.

Sorulardan, yorumlardan geçip tekrar dönelim kitaba: “Yuva Ağacı”nın yanına yöresine ilişmiş kuşların renklerini görmesiniz de seslerini duyuyorsunuz. Ömrü boyunca güneşin doğumuna beş kala, yükseldikçe yükselen kuş sesleriyle bahtiyar olan herkes onları duyabilir. Yavru leylek Lele’nin yuvadan kazara ayrılması sonrasında, başından geçenler eşliğinde işlenen uçuş süreci, metnin omurgası. Her kuşun farklı bir uçuşu, bambaşka bir öğrenme süreci, benzersiz bir öğretmeni var. Kanat aynı kanat, uçmak bildiğin uçmak demeyin sakın! Lele kirpiyle, bal arısıyla, ördekle, telli turnayla ve insanla tanışmasından heybesine ne koydu bilinmez ama annesiyle yeniden buluşup yuvaya doğru uçuşuyla sonlanıyor kitap.

Nokta koymayan, başka hikâyelere göz kırpan, yolda olmayı saygıyla selamlayan hoş bir son. ■

Dilin akıcılığı ve açıklığı ★★★★★☆☆

Kurgunun tutarlılığı ★★★★★☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★☆☆

Kapak tasarımı ve baskı kalitesi ★★★★★☆☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★☆☆

Bilge Köpek'le okuma yolculuğuna devam!

SENdeOKU

“Yuva” kavramını öne çıkaran *Bilge Köpek Taşınıyor*, kitaplara mesafeli duran çocuklara Pişi ailesinin çılgın ruhunu sonuna kadar hissedebilecekleri, kıpır kıpır bir serüven yaşıyor.

Yeni

Okuma seviyesi: ★★★★★
İlgi yaşı: 9-12

Kelimelerle mücadele eden çocuklar

“SEN de OKU” koleksiyonuyla okuma sevgisi kazanıyor!

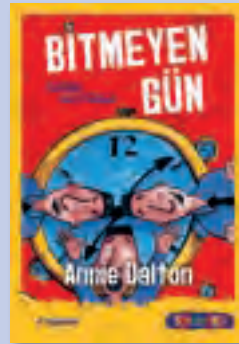
Okuma seviyesi: ★★★★★
İlgi yaşı: 6-9

Okuma seviyesi: ★★★★★
İlgi yaşı: 7-10

Okuma seviyesi: ★★★★★
İlgi yaşı: 7-10

Okuma seviyesi: ★★★★★
İlgi yaşı: 8-12

Okuma seviyesi: ★★★★★
İlgi yaşı: 9-12

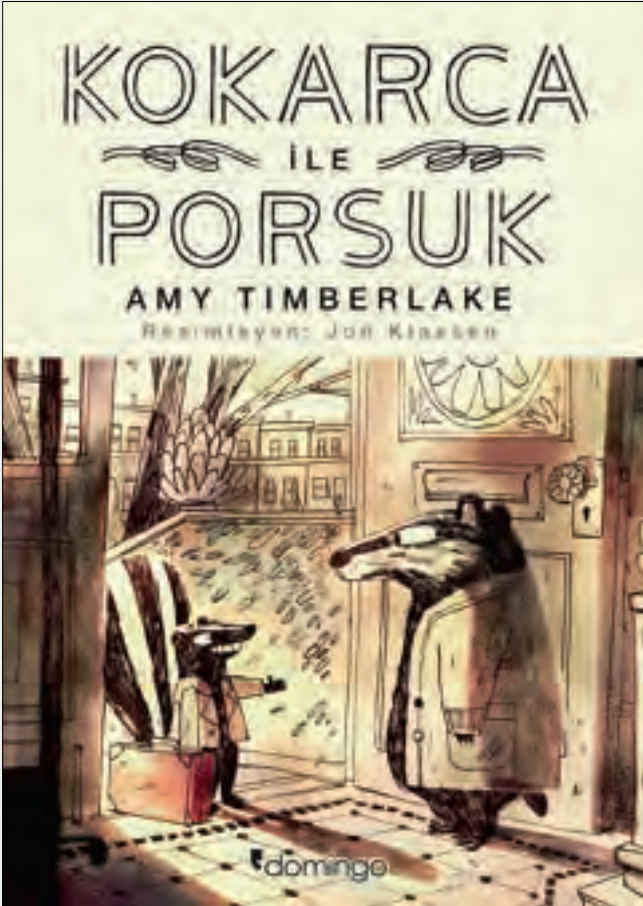
Hayat çok kısa, keşke tavuklar hep gıdaklasa!

Üç kitaplık serinin bol ödüllü ilk kitabında Amy Timberlake, atmosferi kurarken karakterlerinden biri kokarca olan kitaplardan bekleneceği üzere kokulardan, karakterleri yaşatırken de seslerden çokça yararlanıyor.

Yazan: Funda Mengilli

Kokarca ile Porsuk

Amy Timberlake
Resimleyen: Jon Klassen
Türkçeleştiren: Cenk Pamay
Editör: Seda Kostik
Domingo Yayınları, 124 sayfa

Günün birinde *manzaranız tamamen tavuklanırsa*, “o an”ın keyfini çıkarın. Çünkü *hayat çok kısa ve keşke tavuklar hep gıdaklasa!* Çünkü “*Hay, çamura balçığa batasıc!*” dediklerinizi özlemeniz yarım gününüzü bile almaz. Çünkü doğanın iş bölümü kanununa karşı gelerseniz, *tavukların kimseye değil yalnızca kendi kendilerine ait olduklarını anlayınca* ya ve *kimsenin kimseye tavuk veremeyeceğini* kabul edinceye dek yüreğiniz *ağrır*. Olsun, filizlenmeden önce buruşmak gerekiyordur belki. Tıpkı Kokarca’nın patisinden canhıraş fırlayıp kendini mutfağın atıl köşesinde bulan roket patates gibi.

Kitabın ünlü patatesi, Kokarca ile Porsuk’un yolculuğunun ilk tanığı ve eşlikçisi. Eğlencenin, rahatsızlıkların, tahammül(süzlük)ün, kırılmaların ve nihayetinde yeniden başlangıçların simgesi; önce kızgın tavadan, sonra düştüğü yerde çürüyüp gübre olmaktan kıl payı kurtulan talihli bir patates, evet.

Her şey, çok *Mühim Taş İş*i’yle meşgul bilim hayvanı Porsuk’un, coşkulu Kokarca’yla tokalaştığı an başlıyor; iç organları ısıtan o an... Porsuk’a göre kapısına dayanan Kokarca sinir bozucu, kişisel alandan bihaber, çok da gürültücü bir hayvan. Üstelik evine pattadak damlayan davetsiz bir *şahıs*. Tam “diğer hayvanlara nereye mendil sokuşturacaklarını, nereye oturacaklarını söyleyen” biri; müdahaleci. Porsuk’un da darbukaca sesler çıkararak gürültü yaptığını, sıradanmışçasına ona fark ettirecek kadar da edepsiz. Eğer Porsuk gibi sınırlarınızı esnetmek istemeyenlerdenseniz, kişisel alanınıza ansızın gi-

1. Yazıda italikle vurgulanan ve/veya tırnak içine alınan kelimeler/cümleler kitaptan alıntıdır.

rilmesi tüylerinizi kabartıyorsa, bu durum hiç hoşunuza gitmeyecektir. Lula Teyze'nin ikna edici(!) bir telgrafıyla Teyze'nin onu nasıl olup da bu kadar sevdiğini anlamadığınız- evsiz ve densiz bir Kokarca'yla zorunlu ev arkadaşı olmak, taşları dahi çözen bir bilimci için bile büyük sorun.

İlk cümleden, yazarın bizi Porsuk'un yanında konumlandırmasından mı, yoksa Porsuk'la tahminimden öte özdeşlik kurduğumdan mı bilinmez, Kokarca teklifsizliğiyle Porsuk'un bam teline her dokunduğunda benimkini de es geçmedi. Hem kızdığım hem çekimine kapıldığım Kokarca tüm hareketleriyle tasvir ediliyor. Konuşması, hayatımda konuşan kokarca tanımlılığımın sayısına bakmadan, evet tam bir kokarcanın konuşacağı gibi dedirtiyor; kokusu, eh, o çok talihsiz sahnede burnuma doluyor, üzerime yapıyor. *Savaşların kibar ve nazık olmadığını* söylediğinde, ev arkadaşım olmak için çok da kötü biri olmadığını düşünüyor. *Şeytanın altında hızlı bir araba olmadan onca kötülüğe yetişemeyeceğini* düşündüğünde, saftirik olabileceği bile aklıma geliyor. Ta ki kendisi kadar davetsiz, *Kuantum Sıçraması* uzmanı yüzlerce arkadaşını evime yani Porsuk'un evine (doğrusu Lula Teyze'nin evine) dolduruncaya dek! İki yüz gözün önce sol, sonra sağ, sonra tekrar sol bakışlarının, değer biçerek hakkımda konuşmalarının altında eziliyorum. Sınırlarım hiç böyle zorlanmamıştı. Porsuk'u işte bu kadar kanlı canlı hissediyorum.

Üç kitaplık serinin bol ödüllü ilk kitabında Amy Timberlake, atmosferi kurarken karakterlerinden biri kokarca olan kitaplardan bekleneceği üzere kokulardan, karakterleri yaşatırken de seslerden çokça yararlanıyor. Öyle ki *havadaki bal kokusunu* alıyor, *parkelere sürten süpürge'nin neşeli hisirttilerini*, Kokarca'nın *hop-tiri-hoplarını* işitiyor, ampulün floresan floresan vızıldamasından, Porsuk'un

şap-şap, hüüp, lüüp-glupların dan rahatsız oluyor, gevrek kutusunu siz de *şık şıklatı* yorsunuz. Yazarın, amacının sesli kitap yapmak olduğunu söylerken² ne kastettiğini anlıyorsunuz.

Metinse tam bir neşeli absürtlükler şenliği! Ritmin tavan yaptığı anlarda ona ayak mı uydursanız, abartıya kahkaha mı atsanız şaşıyorsunuz. Kelime oyunlarını çeviride yadırgamadan hissetmenin hazzını, Cenk Pamay'ın nitelikli emeğine borçluyuz.

Animasyon kökenli, ödüllü illüstratör Jon Klassen metinden aldığı keyfi saklamadan³ atmosferi pekiştiren, açılara meydan okuyan, ışık-gölgeyle âdeta dans eden çizimleriyle kitaba bir katman daha eklemiş. Manga sahnelerini aratmayan dinamik, siyah beyaz mürekkep çizimlerinin beyaz kâğıt üzeri sıcak renkli illüstrasyonlarla birlikteliği, tasarımda tam bir armoni örneği.

Kokarca, finalde enerjisi ve dostluğuyla sınırlarına girerken; yeşillenip büzüşen roket patates kulağınıza yaşamak istediğini fısıldarken; Kokarca'yla Porsuk üzerinde ortaklaşmış yeni başlangıçlara yelken açarken size de bir seçim yapmak düşüyor: İkinci kitabın çevirisini beklemek mi yoksa dayanamayıp önce özgün dilinde okumak mı? ■

2. <https://www.amytimberlake.com/skunk-and-badger>

3. https://static1.squarespace.com/static/503d3bee84aef2a-18d298301/t/5f736f79dd6781691d1894a9/1601400698905/BernieGoedhart_postmedia_9.26.20+copy.PDF

Dilin açıklığı ve akıcılığı	★★★★★★★★★★★★
Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı	★★★★★★★★★★★★
Çevirinin niteliği	★★★★★★★★★★★★
Çizimlerin ifade gücü	★★★★★★★★★★★★
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★★★★★★★★★

Çünkü omuzlara alınmak zaten çok eğlenceli...

Mavi Gezegen kitabında Fransız Bilimler Akademisi üyesi iklimbilimci Hervé Le Treut eşliğinde iklim, deniz, atmosfer gibi önemli unsurlarıyla mavi gezegenimizi ve mavi gezegenimizin sorunlarını anlamaya çalışıyoruz.

Yazan: Ceyhan Usanmaz

Çocukluğun vazgeçilmez eğlencelerinden biri de ebeveynlerin ya da aileye yakın çevredeki bir yetişkinin omuzları üzerine alınmak olsa gerek. Bacaklar iki omuzdan aşağıya sarkıtılır, sırt da güvenli ellere dayandı mı tamamdır! Havada olma hissinin yarattığı heyecanın yerini çok az şey doldurabilir zaten. Ancak omuzlar üzerinde olmayı eğlenceli kılan bir diğer sebep de etrafımıza daha yukarıdan, her zaman göremediğimiz farklı bir açıdan bakmak aslında. Daha önce fark edemediğimiz ayrıntıları yakalamanın kolaylaşması ya da ufkun genişlemesiyle birlikte, daha önce tek tek algılayabildiğimiz parçaları bir bütün hâlinde görebilme imkânı, içimizi kıpır kıpır yapan keşif duygumuzu tetikliyor. İşte tam da bu yüzden, bir tabir olarak da kullanılıyor; örneğin: “Bilim ufak adımlarla ilerliyor ve her araştırmacı nesil, kendinden öncekilerin omuzlarında yükselerek daha uzağı görebiliyor.”

Ginko Çocuk, “*Bilginlerin Omuzları Üzerinde*” üst başlıklı yeni bir seri yayımlamaya başladı. Bu seri kapsamında yayımlanan ilk üç kitapta, konusunda uzman isimlerin -yukarıda tanımlamaya çalıştığımız anlamda-

Hangi Atomlardan Meydana Geliyoruz? Madde, Henüz Bilmediklerimiz...

Anna Alter ve Etienne Klein
Resimleyen: Thanh Poryal
Türkçeleştiren: Ferhat Sarı
Editör: Suzan Geridönmez
Ginko Çocuk Yayınları, 48 sayfa

Atalarımız Kim? Kuyruksuz Maymunlar, İnsan, Henüz Bilmediklerimiz...

Anna Alter ve Brigitte Senut
Resimleyen: Caroline Hüe
Türkçeleştiren: Ferhat Sarı
Editör: Suzan Geridönmez
Ginko Çocuk Yayınları, 48 sayfa

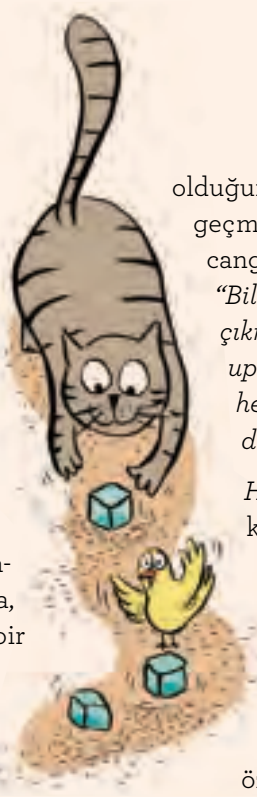
Mavi Gezegen: Nasıl Bir Dünyaya Gözlerimizi Açtık

Anna Alter ve Hervé Le Treut
Resimleyen: Lucie Maillot
Türkçeleştiren: Ferhat Sarı
Editör: Suzan Geridönmez
Ginko Çocuk Yayınları, 48 sayfa

omuzları üzerine çıkararak önemli soruların peşine düşüyoruz.

Mavi Gezegen kitabında Fransız Bilimler Akademisi üyesi iklimbilimci Hervé Le Treut eşliğinde iklim, deniz, atmosfer gibi önemli unsurlarıyla mavi gezegenimizi ve mavi gezegenimizin sorunlarını anlamaya çalışıyoruz. Nasıl bir gezegene gözlerimizi açtığımızı ve Dünya denen makinenin nasıl çalıştığını daha iyi anladığımızda, onu korumak konusunda da o kadar daha dikkatli olacağımıza şüphe yok. Hervé Le Treut da kitabında, ne pahasına olursa olsun korunması gereken bir hazine olarak nitelendiriyor Dünyayı ve olup bitenleri hatırlatıyor. *“Daha önce hiç mavi gezegenimizin canlı ve yeşil kısmını bugün olduğu kadar çok araştırmış ve iyi anlamış değildik. Buna karşın gezegenimiz yeniden üretilemez ve tamir edilemez olmayı sürdürüyor. Onu bozarsak, Dünyamızı baştan yapmak mümkün olmayacak oysa beslenmek, sağlıklı yaşamak ve hastalıklardan korunmak için ona ihtiyacımız var. (...) Yaşam bir hediyedir, ellerimizde tuttuğumuz gerçek bir hazinedir ve onu işler halde tutup korumak görevimizdir.”*

Atalarımız Kim? kitabında Doğa Tarihi Müzesi'nde profesör olan Brigitte Senut'un "omuzlarına çıkıyoruz." Oradan baktığımızda, insan türünün doğuşuna ilişkin nasıl bir tabloyla karşı karşıya olduğumuzu daha iyi anlıyoruz. İlk insanların ortaya çıkması, kuzenlerimiz olan kuyruksuz maymunlarla ilişkilerimiz, konuşmayı nasıl öğrendiğimiz, doğadaki akrabalarımıza oranla beynimizin neden bu kadar büyük

olduğuna ilişkin konular çerçevesinde insanın geçmişini kurcalıyor, atalarımızın yaşadığı cangılda kendimize yol açmaya çalışıyoruz. *“Bilge insan Homo sapiens bir günde ortaya çıkmadı ve evrimi hiç de kolay olmadı. Onun upuzun hikâyesini anlamaktan çok uzağımız henüz; bu kitapta da göreceğin gibi, keşfedilecek çok fazla şey var daha...”*

Hangi Atomlardan Meydana Geliyoruz? kitabındaysa bu sefer de bizi “madde” dünyasında fizikçi Étienne Klein gezdiriyor omuzlarında! Kimi zaman tuhaf davranışlarıyla atomlar, elementler, temel parçacıklar, evreni yöneten kuvvetler, canlı ile cansız madde, karanlık madde... Étienne Klein'in da özellikle dikkat çektiği gibi, bu konuda da *“aslında çok şey biliyor olsak da mükemmelden hâlâ uzaktayız, başka bir deyimle kremalı pastanın üstündeki kiraz eksik!”*

Ginko Çocuk'un *“Bilginlerin Omuzları Üzerinde”* üst başlıklı yeni serisi, “şimdilik” bu üç kitaptan oluşuyor. “Şimdilik,” çünkü bu seri kapsamında Fransızcada genler, dinazorlar, evren ve güneş sistemi gibi konularda odaklanan kitaplar da var. Umarız serinin bu kitaplarını da kısa zaman içerisinde Türkçede okuma imkânı buluruz. Çünkü omuzlara alınmak zaten çok eğlenceli, bilginlerin omuzlarında olmak ise ayrıca oldukça bilgilendirici... ■

Dilin akıcılığı ve açıklığı ★★★★★★☆☆

Bilginlerin çağdaşlığı ve bilimselliği ★★★★★★☆☆

Konunun işlenişi ★★★★★★☆☆

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★☆☆

Çizgi Roman Sanatı Etrafında Dönen Derin Tartışmalar-1

Çizgi roman, günümüzde bir sanat dalı olarak kabul görüyor olsa da ne genel çerçevesi çizilmiş ne popüler kültürün, yığın sanatının bir parçası olarak itham edilmekten kurtulabilmiş ne de kültür endüstrisinin kıskaçından çıkabilmiştir. Gelin bu yazı dizisinde dünden bugüne çizgi roman sanatının serüvenini ve günümüzde yaşanan tartışmaları birlikte sorgulayalım.

Yazan: Ümit Kireççi

Çizgi Romanın Tarihçesi

Bazı uzmanlar işin kolayına kaçıp -içinde çizgisel metinler yer aldığı için- çizgi roman sanatını mağara resimlerine dayandırmaktadır. Yahut kilise resimlerine ya da İngiltere’de dokunan bir halıya; olmadı Maya uygarlığının hiyerogliflerine...

Bence bunların tümü zorlamadır. Çünkü burada aramamız gereken kavram “amaç”tır. Yukarıda öne sürülen örneklerin amacı yeni bir sanatsal anlatım yaratmak ve onu sürdürmek değildir. Onları resim veya yazı olarak niteleyebiliriz ama çizgi roman diyemeyiz. Çünkü üzerine konuşacağımız tür, çizgi roman yapılmak üzere hareket edilince ortaya çıkmış, kağıda basılınca anlatım mecrasını bulmuş, bir sanat dalı olarak dünyaya sunulmuştur.

Plastik Sanatlarda “Halk Devrimi”

İşin gerçeği o ki resim ve heykel sanatı, çok da sıradan halk kitleleri için var olmamıştır. İlk çağlarda herkesin görebileceği ikonlar, piktogramlar, mağara resimleri zaman içinde sadece parası olanların ulaşabileceği ürünlere dönüşmüştür. Avrupa ölçeğinde konuşursak, sıradan halkın resme en fazla yaklaşabildiği yerin kiliseler olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Dokunabildikleri, heykelle en yakın şeyin de boyunlarındaki haç olduğunu söylemek mümkündür.

Avrupa’da paralı bir hami bulan sınırlı ressam/heykeltıraş kitlesi, sınırlı sayıda üretim yapıp sınırlı sayıdaki kitleye hizmet ederken sanat tarihini de şekillendirmiştir. Oysa yaşlı kıtada, bu sistem yüzünden

bugün adını bilmediğimiz nice yetenek, gün yüzüne çıkamadan tarihin tozlu sayfalarına gömülmüştür.

Ancak bu, bir noktada değişecektir. Bir gün plastik sanatların konularına, sıradan halk dâhil olmaya başlar. Yani ressamalar artık ideal bedenlere sahip, mitolojik ve dinî kahramanları bir kenara bırakacak, asilleri, yüksek rütbeli din adamlarını, askerleri çizmeyi bir yana koyacak ve sanat eserlerinde dişsiz, bakımsız, yırtık kıyafetli veya kendince süslenmişliğiyle sıradan halka, köy düğünlerine, günlük pazara, sokaktaki çocuk oyunlarına, fırıncıya, ev hâllerine yer vermeye başlayacaktır. İşte bu, devrimin ilk adımıdır.

İkinci adım ise “karikatürle” gerçekleşir. Matbaanın icadıyla birlikte yeni bir çizer sınıfı ortaya çıkar. Bu yeni tip çizer grubu tuval, boya, fırça parası derdi yaşamadan, basit bir kalem ve kâğıtla çizdiklerini alıcısına ulaştırabilmenin mutluluğunu yaşar. Artık yüksek çizimler gibi siyah-beyaz “desen”ler de kabul görmektedir. Hatta sıradan halkın, sıradan beğenisine hitap eden mizahi çizimler de bu dönem yayılır. Karikatür ortaya çıkar.

Plastik sanatlardaki halk devriminin üçüncü adımıysa “çizgi roman”la tamamlanır.

Halk Devrimi - Çizgi Roman

İngiltere’deki resim sanatı anlayışının, onu istediği çizgide ilerletmeyeceğini düşünen William Hogarth adlı son derece yetenekli bir ressam yeni arayışlara girer. Gombrich, *Sanatın Öyküsü* kitabında, o dönemleri basitçe şöyle anlatır: Artık yeni bir alıcı kitle türemiştir. Halk tiyatrolara,

konserlere gitmek için para ödemektedir. İşte Hogarth, bu yeni alıcı kitleye yönelir ve “tarihi hicveden ressam” unvanıyla adanın en sevilen sanatçısı olarak onurlandırılır. Bunun için küçük bir iş yapması yetmiştir; çizgi romanı icat etmek.

1731 yılında sanatçı, “tiyatroyarı bir anlatım” olarak tanımladığı ilk eserini sunar. O, birbirini karelerde (çerçevelerde) takip eden çizgilerin, belli bir bütünsellik içinde oluşturduğu hikâyeyi, kâğıt üzerinde tiyatro olarak adlandırır. Altı karelik “A Harlot’s Progress”i, 1735 yılında çizdiği sekiz karelik “A Rake’s Progress” izler ve çizgi romanın öncül örnekleri olurlar.

Yine İngiltere’de Thomas Rowlandson, “kâğıt üzerinde pantomim” olarak nitelenebilecek çalışmalarla farklı çizgi roman öncüllerini yaratır. Hatta “konuşma balonunun” en ilkel formlarını kullanarak sürece yenilik katar. Çizgilerinde sıradan insanların günlük yaşamlarını yansıtmamanın yanı sıra siyasetçileri de hicveder. Ancak erotik ve pornografik çizimlerinden ötürü olsa gerek, ismi az anılan dehalardandır.

Yine aynı dönemde ortaya çıkan bir başka devrimci sanatçı, İsviçreli Rodolphe Töpffer’dir. Kendi yarattığı kahramanları olan ve devamlı dizi şeklindeki ilk çizgi roman örneklerini yaratan sanatçıdır Töpffer. Hatta bir adım ileri giderek, çizgilerinin yeni bir sanat formu olduğunu anlayan

ve bu yeni formun anlatım olanaklarını tanımladığı kuramsal makaleleri kaleme alan ilk kişidir. Şunu da eklemekte yarar var; onun dehasını anlayan ve onaylayan ilk kişi çağdaşı Wolfgang von Goethe olmuştur. Töpffer'in kendisine gönderdiği iki sayfalık çizgi romanlara bakarak eğlendiğini belirten Goethe, -4 Ocak 1831 tarihinde

Johann Peter Eckermann'ın aktarımına göre- çizerin "yetenek ve zekâyla parladığı" yorumunu yaparak buluşunu takdir etmiş; ancak ele aldığı konuyu zayıf bularak daha güçlü metinlere yönelmesi önerisinde bulunmuştur.¹

Çizgi romanları farklı dillere çevrilen Töpffer, alanda yol gösterici olmuştur. Şunu da eklemek gerekir ki sanatçı, Goethe tarafından da kaleme alınan Dr. Faust(us) halk hikâyesini çizgi romana mizahi şekilde uyarlamıştır: *Le Docteur Festus*.

Ancak yukarıda isimlerini saydığım hiç kimse Heinrich Christian Wilhelm Busch kadar ünlü olmamış ve hiç biri "modern çizgi romanların" atası unvanını alamamıştır.

Wilhelm Busch, Alman halkı tarafından

1 <https://www.bookforum.com/print/1501/among-other-things-rodolphe-toepffer-invented-the-graphic-novel-2267>

kahramanlaştırılan muazzam bir ozan ve çizerdi. Busch, 19. yüzyılın başlarında halkın gündelik yaşamından yola çıkarak Alman geleneksel çizgi sanatı olan "bilderbogen" türünü kullanarak mizah içerikli çizgi romanlar üretmiştir. Bilderbogen kavramı önce ABD'ye ithal edilerek "comic strip" olarak çevrilmiş, daha sonra Fransızcaya geçerek, bugün bizim "frankofon" olarak adlandırdığımız ama Fransız-Belçika akımının tercih ettiği "bande dessinée (BD)" olmuş, bizdeyse "çizgi bant" olarak yer bulmuştur.

Busch, özellikle Max und Moritz adlı iki yaramaz çocuk üzerinden, gündelik yaşamı yansıtmıştır. Bu da bizi, bu yazıda özellikle vurguladığımız konuya; sıradan insanın çizgilerde, resim sanatının aksine, büyük bir başarıyla yorumlanışına getiriyor. Böylece Busch'un neden modern çizgi romanların atası sayıldığını ve ABD'de gerçekleşen gazete tirajı savaşlarında çizgi romanın rolünü, eminim herkes daha kolay anlayacaktır. Dahası artık plastik sanatlardan tümüyle ayrışan yeni bir sanat formunun ortaya çıkışını ve geniş halk kitlelerine yayılışını da kimse yadırgamayacaktır.

ABD Gazete Savaşları ve Çizgi Roman

1895-1898 yılları arasında, Pulitzer'in "New York World" gazetesıyla Hearst'ün "New York Journal"ı arasında kıyasıya bir rekabet vardır. Çeşitli ulusların oluşturduğu halk kitlesinin, tahmin edileceği üzere, ortak yaygın bir dili de yoktur o yıllar. Bu nedenle gazeteler, sınırlı bir okur kitlesine hitap etmektedirler.

Pulitzer'ın gazetesi, daha çok Alman kökenlilerin yaşadığı gettolarda etkindir. Gazetenin içeriği, gerçek haberciliğin yanı sıra tabloid diyebileceğimiz fantastik konuları da kapsamaktadır. O dönem baskılarında sadece sarı renk kullanılabildiğinden, sayfalar siyahın yanı sıra sarıyla da bezenmektedir. Bu özelliğinden dolayı bu gazeteciliğe “sarı gazetecilik” denir. Günümüzdeki sarı basın kartının temelini de bu olduğu söylenir. Ama konumuz bu değil. Konumuz modern çizgi romanın atası, halkın sanattaki devrimi ve gazete...

Pulitzer bir gün Almanya'ya gidiyor, *Max und Moritz*'le tanışıyor. ABD'ye dönünce yetenekli bir çizer olan Richard F. Outcault'a yanındaki örnekleri gösteriyor ve benzerini istediğini söylüyor. Böylece de ortaya “Hogan”, nam-ı diğer “Yellow Kid” çıkıyor. Gazetenin hitap ettiği okur kitlesi kendi sokaklarını, yaşamlarını, dükkânlarını, siyasi gündemlerini yansıtan eğlenceli bir çizgiyle karşılaşınca satışlar patlayıveriyor.

Böylece de Hearst, bu rekabette yenilmemek için akla hayale gelmeyen bir iş yaparak Almanya'ya yolculuk ediyor, *Max und Moritz*'in yayın haklarını satın alıyor, ABD'ye dönüyor. Hemen Rudolph Dirks'i bularak benzer bir iş talebinde bulunuyor. Ülkemizde de “Kaptan ve Çocukları” adıyla yayımlanan çizgi roman örneği “Katzenjammer Kids” (The Captain and the Kids), işte böylece ortaya çıkmış oluyor. Ancak bu defa hedef kitle getto değil banliyöler oluyor.

Max ve Moritz, Wilhelm Busch, çev. Nesrin Çatak, editör Mina Melisa Akbulut, Fihrist Kitap, İstanbul, 2021

Bu rekabette çizgi roman sanatının ilk modern örnekleri, gazete satışlarının artmasını sağlıyor. Böylece “Comic strip” (bilderbogen) yani yan yana dizilen birkaç kareden oluşan çizgi roman anlatımı, bu şekilde yaygın olarak kabul görek tüm gazetelere sığıyor. Aynı zamanda bu örneklerin modern sayılmasının nedeni olan “konuşma balonu”, “Yellow Kid”le kabul görek yaygınlaşmaya başlıyor. Çizgi roman da tüm anlatım unsurlarına kavuşmuş oluyor.

Sonuç olarak, plastik sanatlarda halk devriminin dördüncü adımı bu şekilde gerçekleşirken, Wilhelm Busch'un *Max und Moritz*'i modern çizgi romanın atası olarak anılmayı sonuna kadar hak etmektedir.

Devamı gelecek sayıda...

Çizgi Roman Sözlüğü

Çeşitlemeleri, benzerleri, türetilmişleri olsa da bugün dünyayı etkisi altına alan dört çizgi roman ekolü bulunmaktadır:

Comics: ABD çizgi roman akımının adıdır. İlk örneklerin mizahi içeriklere sahip olmasından doğan bir isimdir. Bugün artık mizah, süper kahraman, bağımsız çizgi roman örnekleri de dâhil olmak üzere hepsinin genel adıdır. Örnek; Spider-Man, Batman, Watchmen, Sandman...

Bandee Dessinée: Fransız – Belçika çizgi roman akımının adıdır. Biz inatla frankofon diye çağırırsak da onlar kendi çizgi roman ekollerine bu adla seslenmekte olup kısaca BD de demektirler. Örnek; Asterix, Lucky Luke (Red Kit), Tenten, Spirou...

Manga: Japon çizgi roman akımının adıdır. Manga kavramı “man” (istemsiiz) ve “ga” (resim) sözcüklerinin bir araya gelmesinden oluşmaktadır. Örnek; Akira, Astro Boy, Simba...

Fumetti: İtalyan çizgi roman akımının adıdır. Fumetti (fumetto) balon, konuşma balonu anlamına gelmektedir. Örnek; Zagor, Teks, Dampyr...

Yalnızlık sızısı kolajla diner.

Yalnız olmadığımızı unutmayalım
diye, her birimiz hakkında bir
kitap *Hepimiz*.

Hepimiz

Gökçe İrten

Yayıma Hazırlayan: Keriman Güldiken

Doğan Çocuk Yayınları, 40 sayfa

İstisnasız hepimiz aynı şeyi yaşamışızdır; gündelik hayatın hayhuyu içinde, şehrin kalabalık bir köşesinde, yaşam tüm hızıyla akarken bir an durup düşünürüz “Neden ben?”. Sonra, “Bir tek ben mi?”, diye fısıldar içimizdeki ses. Çünkü, koca dünya üzerinde benden bir sürü olmasa da tam o anda bile, hissettiklerimi hisseden, yaşadıklarımı yaşayan öyle çok insan vardır ki. İllaki...

İllüstratör kimliğinin yanında, yazıp resimlediği ve sayısı her geçen gün artan kitaplarından da tanıdığımız Gökçe İrten’in son resimli hikâyesi, insan olmanın anlamı, çocuğun kendi duygularının doğasını keşfetmesi gibi konuları işliyor.

İrten hareketli sayfa kompozisyonlarında, kendine has teknikleriyle desenli kâğıtlar, başka kitaplardan sayfalar, siyah-be-yaz fotoğraflar, meşhur tablolardan fırlamışa benzeyen ufak detaylar, kumaş parçaları gibi farklı malzemeleri kolajla bir araya getirmiş.

Yazan: Sima Özkan

Diğer kitaplarında olduğu gibi görsel olarak ilham verici sayfalar ortaya çıkarmış.

Konumuz bizi olduğumuz kişi yapan duygular. Hem bize özgü hem de hepimizde aynı. Hayallerimiz, heyecanlarımız, hayranlıklarımız, canımızı sıkan durumlar, sabırsızlıklarımız, endişelerimiz, merakımız, utanmamız, kendimizle gururlanmamız, yaratıcılığımız, imrenmelerimiz, korkularımız, tiksinnmelerimiz, öfkemiz, neşemiz... Sayfaları dolduran tüm bu duyguların herkese has olduğunu ve her nerede yaşarsak yaşayalım, hangi dili konuşursak konuşalım hepimizde ortak olduğunu keşfederiz. Bu noktada belki de kitabın verdiği en güzel mesaj, duyguları göstermenin zayıflık olmadığı...

Hepimiz'in bende uyandırdığı hissi tam olarak yansıtan sayfada, sayfanın ortasında duran adamın etrafını saran, dans eden insan fotoğraflarından kesikler ve kolaj. Çizimin yalın ifade gücünün ötesinde, en gerçek insan duygularını o fotoğraflardaki yüz ifadelerinden çıkarmak hoş bir nüans. Einstein da gerçek yüzüyle bizi yeni fikirler üretmeye çağırıyor. İrten'in çizimlerinde ve kolajlarındaki çocuksuluğu, yalınlığı, dijitalle kâğıt üzerinde, farklı boya çeşitlerinin bir araya gelişini ve anlatının başıyla sonu arasındaki döngüyü seviyorum. ■

Çizimlerin ifade gücü ★★★★★★★★★★☆☆

Dilin açıklığı ve akıcılığı ★★★★★★★★★★☆☆

Öykünün özgünlüğü ★★★★★★★★★★☆☆

Grafik tasarım ve baskı kalitesi ★★★★★★★★★★☆☆

20. Tudem Edebiyat Ödülleri seçici kurulu yarışma hakkında merak edilenleri yanıtıyor:

Yarışmaya katılmak için hangi yollar izlenmeli?

Hanzade Servi

Öncelikle bir kitap yazmalısınız. Espri gibi gelse de ilk şart bu. Sonra, kitabın özgün ve dikkat çekici mi, yoksa henüz demlenmesi gereken bir dosya mı olduğunu anlayacak birine ihtiyacınız var. Bu kişi çevrenizden, dürüst bir kitapkurdu olabilir; üzülmeysin diye dosyanızın "iyi" olduğunu veya sırf gıcıklığına, "kötü" olduğunu söylemeyecek biri. O kişi siz olursanız, süreç daha kolay ilerler. Dosyanızı okuyun ve düşünün: Heyecanlı mıydı? Sıkıldım mı? Nasıl geliştirilebilir? Yarışmaya katılırken, elinizde iyi bir kitap olduğunu bilmelisiniz. Bu da, yazardan önce eleştirel bir okur olmayı gerektirir. Kitabınızı heyecanla okuyacağınız hâle getirin. Ve şartnameye dikkat edin. Muhteşem dosyanızın, sırf rumuz klemeyi unuttuğunuz için elenmesi istemezsiniz!

Tudem Edebiyat Ödülleri'nin çocuk ve gençlik edebiyatımızdaki yeri ve önemi nedir?

Mavisel Yener

Tudem Edebiyat Ödülleri, çocuk edebiyatına bol oksijenli bir iklim sağladı. Çocuk edebiyatımıza pek çok nitelikli eser kazandırdı ve farklı bir soluk getirdi. Kurumsallaşan ödüller, Türk çocuk yazını tarihinde yerini aldı. Bu yarışma ile çocuklarda estetik duygular uyandıran, düşünsel, duygusal çağrışım ve coşku yaratan yapıtlar kazandırıldı. Türkçenin güzel ve sanatsal kullanımını sergileyen, dilimizin varlığını gösteren iyi örnekleri öne çıkardı. Çocuk yazınında edebî düzeyi yükselten yapıtlara imza atan yazarların kitaplarıyla çocukları buluşturdu. Bu kitaplarla büyüyen çocuklar yarının nitelikli okurları ve yazarları olacak.

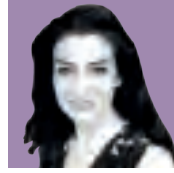
Tudem Edebiyat Ödülleri bir yazarın veya yazar adayının hayatında neler değiştirebilir?

Güzin Öztürk

Yazdığım ilk romanla, 2015 yılında aldığım Tudem Edebiyat Birincilik Ödülü, çocuk edebiyatının büyü-lü kapısından adım atmamı ve bir okur olarak içinde bulunduğum edebiyat dünyasına yazar olarak da girmemi sağladı. Yazabileceğime olan inancımı artırdı. Ödülü aldığımı öğrendikten sonra mutluluktan uzun süre bulutların üstünden inemedim. Yarışmaya katıldığım güne kadar roman yazmayı denememiş biri olarak bu ödül benim için çok yüreklandırıcı oldu. Fuarlarda okurların karşısında kitap imzalayabilmek, onlarla yüz yüze konuşabilmek, çocukların heyecanını görmek gibi eşsiz deneyimleri yarışmanın yüreklendirmesine borçluyum. Bu heves ve heyecanla, ilk romanımın ödüle layık görülmesiyle, yazmayı bir daha bırakmadım.

Yarışmacıları nasıl bir süreç bekliyor?

Koray Avcı Çakman

Yarışmacılar heyecanla süreci beklerken, ön seçici kurul tarafından, gönderilen dosyaların şartnameye uygunluğu kontrol edilir öncelikle. Dosyalarda yazarın kimliğiyle ilgili herhangi bir bilgi yer alıyorsa doğrudan elenir. Ön seçici kurulun değerlendirmesi sonucunda uygun görülen eserler, seçici kurula ulaştırılır. Seçici kurul üyeleri, eserleri detaylıca okuyup her birini 100 üzerinden puanlar. Yarışma koordinasyon ekibinin belirleyeceği bir tarihte, muhtemelen yeni yılın ilk aylarında, jüri üyeleri bir araya gelerek verdikleri puanları, eserler hakkındaki görüşlerini paylaşır. Toplantıda yapılan değerlendirmelerin ardından, dereceye giren eserler oy çokluğuyla belirlenir. Sonuçlar Tudem Yayın Grubu tarafından dosya sahiplerine tebliğ edilir. Ödül töreniyle ilgili bilgilendirmeler ise daha sonra yapılır.

Yazarlar veya yazar adayları neden Tudem Edebiyat Ödülleri'ne katılmalı?

Miyase Sertbarut

Edebiyat yarışmalarına katılmak insan yazma motivasyonu verir ve bir disiplin sağlar. Tudem Yayın Grubu gibi güçlü edebiyat eserleriyle öne çıkmış bir yayınevinin yarışmasından ödül almak ise ciddi anlamda onaylanmak demektir. Bilinirliğiniz artar, daha fazla okura ulaşma şansınız olur. Bu yıl seçici kurulun her üyesi, daha önce bu heyecanı tatmış, Tudem'in yarışmasına katılıp ödül almış yazarlardan oluştu. Sizinle ve metninizle daha kuvvetli bir empati kuracaklar. Çünkü damdan düşenin hâlini damdan düşen anlar: Parladığınız noktaları da hatalarınızı da daha doğru değerlendirebilirsiniz. Dosyanızı yollayın; birbirimize el uzatmanın tam zamanı.

20. TUDEM EDEBİYAT ÖDÜLLERİ

ROMAN YARIŞMASI

Seçici Kurul

Güzin Öztürk
Hanzade Servi
Koray Avcı Çakman
Mavisel Yener
Miyase Sertbarut

20. yarışmamızın seçici kurulu Tudem Edebiyat Ödülleri'nde roman dalında birincilik kazanmış yazarlarımızdan oluşuyor!

SON KATILIM TARİHİ
01.11.2022

Şartname için: www.tudem.com

Birincilik : 10.000 TL
İkincilik : 7.500 TL
Üçüncülük : 5.000 TL

TUDEM
YAYIN
GRUBU

www.tudem.com
f t i o t u d e m y a y i n g r u b u

Bu kitapta **Hipokrat**, çocukluğunu, yolculuklarını ve gerçek ile efsane arasında gidip gelen yaşamını bizzat kendi ağzından anlatıyor.

Alman çocuk edebiyatının sevilen kalemi **Gudrun Mebs**, *Anneanne ile Frieder'in Yepyeni Maceraları*'nda yine incelikli ve neşeli bir anneanne-torun portresi çiziyor.

Öykücülüğümüzün usta kalemlerinden **Cemil Kavukçu**, bu romanında doğanın ihtiyaç duyduğu acil yardımı okurlarına hatırlatıyor. Kendi yok ediciliğini görmeyen, görmekten kaçınan insana ilişkin umudu ise çocuklarda, onların farkındalığında ve duyarlılığında buluyor.

Volkanik Patlamalar ve Taşan Okyanuslar, dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek isteyen her yaşta çocuk için son derece yararlı bir kılavuz!

